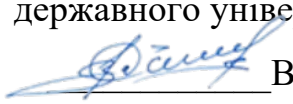
Схвалено
Вченою радою Херсонського
державного університету
№ 5 від 28 .11.2016 р.

Затверджено
Ректор Херсонського
державного університету

В.М. Стратонов
«28» листопада 2016 р.

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА ПІДГОТОВКИ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ

в галузі знань 23 Соціальна робота

зі спеціальності 231 Соціальна робота

Херсон – 2016

Освітньо-наукова програма за спеціальністю «Соціальна робота» підготовки здобувачів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти – доктора філософії – спеціальності 231»Соціальна робота» розроблена згідно з вимогами Закону України «Про вищу освіту».

Програма відповідає третьому (освітньо-науковому) рівню вищої освіти та восьмому кваліфікаційному рівню за Національною рамкою кваліфікації.

Укладачі програми:

Керівник проектної групи:

Шапошникова І.В., д. соц.н., доцент, декан факультету психології, історії та соціології

Проектна група:

1.Дмитренко Т.О., д.пед.н., професор, професор кафедри соціальної роботи, соціальної педагогіки та соціології

2. Слюсаренко Н.В., д.пед. н., професор кафедри педагогіки, психології й освітнього менеджменту

3. Черкашина Т.О., к.соц.н., доцент кафедри соціальної роботи, соціальної педагогіки та соціології

Рецензенти:

1. **Харченко С. Я. – доктор педагогічнихнаук, професор, завідувач кафедри соціальної педагогіки Луганського національного університету ім. Тараса Шевченка .**

2. Лопушинський І.П. – доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри державного управління і місцевого самоврядування Херсонського національного технічного університету.

3. Зоська Я.В. – доктор соціологічних наук, професор, професор кафедри соціології та соціальної роботи Класичного приватного університету м.Запоріжжя.

Програму узгоджено:

Декан факультету професор Шапошникова І.В.

Проректор з наукової роботи професор Омельчук С.А.

Структура освітньо-наукової програми

1. Загальна характеристика освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії в галузі 23 Соціальна робота зі спеціальності 231 Соціальна робота

2. Зміст освітньо-наукової програми

3. Мета і завдання освітньо-наукової програми

4. Стиль та методика викладання освітніх дисциплін, система оцінювання

5. Науково-дослідницька робота аспіранта

6. Аспірантська практика

7. Проміжна та підсумкова атестації

8. Внутрішня та зовнішня системи забезпечення якості освітньої та наукової складових підготовки докторів філософії

9. Результати навчання та науково-досліднцької діяльності аспірантів

10. Програмні (загальні та фахові) компетентності випускників аспірантури

11. Врахування відповідності запланованих результатів навчальної та наукової діяльності потребам ринку праці та потенційним роботодавцям

12. Перспективи працевлаштування випускників аспірантури

13. Розподіл змісту освітньо-наукової програми та навчальний час за дисциплінами підготовки

14. Анотації дисциплін

15. Графік виконання індивідуального плану науково-дослідницької роботи аспірантами

1. Загальна характеристика освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії в галузі 23Соціальна робота зі спеціальності 231 Соціальна робота

Освітньо-наукова програма (ОНП) підготовки докторів філософії поширюється в Херсонському державному університеті.

Фахівець рівня ***доктор філософії***
галузь науки ***23 Соціальна робота***
спеціальність ***231 Соціальна робота***
освітнього рівня*:* ***ІІІ (освітньо-науковий) рівень вищої освіти***
кваліфікації: доктор філософії в галузі соціальної роботи за спеціальністю «Соціальна робота»
з узагальненим об'єктом діяльності: ***наука, вища освіта, сфера державного управління, бізнес, неприбуткові організації***.
з нормативним терміном навчання (денна/заочна форма): ***чотири роки.***

Виконання освітньо-наукової програми є необхідною умовою успішної академічної підготовки фахівця кваліфікації доктора філософії за даною спеціальністю.

Програма встановлює:

- необхідний рівень теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, здобутих особою і достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та методикою педагогічної діяльності у вищому навчальному закладі, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого повинні мати наукову новизну, теоретичне та практичне значення;
- нормативний зміст навчання в Херсонському державному університеті, обсяг та рівень засвоєння у процесі підготовки відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики доктора філософії в галузі соціальної роботи за спеціальністю 231 Соціальна робота;
- перелік навчальних дисциплін підготовки докторів філософії в галузі природничих наук за спеціальністю 231 Соціальна робота;
- форму проміжної та підсумкової атестації;
- термін навчання.

Програма призначена для сертифікації докторів філософії та атестації випускників аспірантури Херсонського державного університету. Успішне виконання особою ОНП є підставою для присудження наукового ступеня доктора філософії в галузі соціальної роботи за спеціальністю 231 Соціальна робота

2. Зміст освітньо-наукової програми

Освітньо-наукова програма передбачає такі складові:

1. Професійна теоретична підготовка, що забезпечує підвищення освітнього рівня за відповідною спеціальністю.

До складу теоретичної підготовки включаються:

– обов'язкові навчальні дисципліни (ОНД), які забезпечують підвищення професійної майстерності майбутньої викладацької та дослідницької діяльності;

– дисципліни за спеціальністю (231Соціальна робота), призначення яких полягає у забезпеченні професійного освітньо-наукового рівня**;**

– дисципліни вільного вибору аспіранта дозволять отримати додаткові знання, що підвищать їхній загальноосвітній рівень і поглиблять знання у відповідних фахових спрямуваннях.

2. Професійна практична підготовка (аспірантська практика) дозволить закріпити отримані знання щодо викладацької майстерності на практиці.

3. Науково-дослідницька робота разом з теоретичною забезпечує відповідний освітньо-науковий рівень, необхідний для здійснення самостійної науково-дослідницької діяльності.

4. Підготовка та захист дисертаційної роботи, разом з теоретичною та практичною підготовкою, а також науково-дослідницькою роботою забезпечують відповідний освітньо-науковий рівень.

Розподіл змісту освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії та максимальний навчальний час за циклами наведено у таблиці 1.

Таблиця 1

№	Цикли дисциплін	Навчальних годин	Кредитів
1.	Професійна теоретична підготовка	1320	44
1.1.	Обов'язкові навчальні дисципліни	600	20
1.2.	Дисципліни за спеціальністю (231 Соціальна робота)	330	11
1.3.	Дисципліни вільного вибору аспіранта	390	13
2	Аспірантська практика	180	6
3	Науково-дослідницька робота	Х	Х
4	Підготовка та захист дисертаційної роботи	Х	Х
Разом		**1500**	**50**

Нормативний зміст освітньо-професійної програми

1. Система знань у вигляді переліку дисциплін з мінімальною кількістю навчальних годин/кредитів їх вивчення (наведено у навчальному плані).

2. Анотація цих дисциплін, що складаються зі змістовних модулів.

3. Присвоєння кваліфікації «доктор філософії в галузі соціальної роботи за спеціальністю «Соціальна робота» здійснюється після виконання освітньої частини ОНП в повному обсязі і захисту дисертаційної роботи доктора філософії.

4. Вибіркова частина ОНП підготовки доктора філософії складається з дисциплін вільного вибору аспіранта, запропонованих Херсонським державним університетом, факультетами та кафедрами, відповідно до навчального плану.

5. Університет має право у встановленому порядку змінювати назви навчальних дисциплін.

Підсумкова атестація аспіранта

Атестація здійснюється на підставі оцінки рівня професійних знань, умінь та навичок випускників, передбачених освітньо-науковою програмою підготовки доктора філософії в галузі соціальної роботи за спеціальністю 231 «Соціальна робота» та захисту дисертаційної роботи доктора філософії.

Присвоєння наукового ступеня доктор філософії в галузі соціальної роботи за спеціальністю «Соціальна робота» здійснює спеціалізована вчена рада відповідного наукового спрямування. В окремих випадках, згідно з чинним Законом України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. (ст. 6.3, 30.5.5), створюється разова спеціалізована вчена рада у складі 6-7 фахівців відповідного профілю, з яких не менше двох мають бути працівниками інших вищих навчальних закладів або наукових установ. Персональний склад такої ради затверджується Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

3. Мета і завдання освітньо-наукової програми

Загальною місією освітньо-наукової програми є вивчення методології наукового пізнання, поглиблене вивчення методологічних і теоретичних основ соціальної та соціально-педагогічної діяльності, формування професійної готовності, самостійної науково-дослідної та педагогічної діяльності, вдосконалення знань іноземної мови і філософської освіти, орієнтованих на професійну діяльність, формування компетентностей, необхідних для успішної науково-дослідної та педагогічної роботи у вищій школі.

Метою освітньої частини освітньо-наукової програми є забезпечення підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня зі спеціальності 231 «Соціальна робота» до викладацької та науково-дослідної діяльності, формування програмних компетентностей, що дозволять їм оволодіти основними знаннями, вміннями, навичками, необхідними для здійснення оригінального дисертаційного дослідження в галузі соціальної роботи, успішно працювати у сфері науки і освіти та бути стійким на ринку праці.

Метою дослідницької складової освітньо-наукової програми є підготовка наукових і науково-педагогічних кадрів вищої школи третього (освітньо-наукового) рівня зі спеціальності 231 «Соціальна робота», а також висококваліфікованих фахівців-практиків, які володіють загальнонауковими методами системного, функціонального і статистичного дослідження, сучасними методами науково-дослідної, соціальної та педагогічної діяльності.

Виховною метою освітньо-наукової програми є розвиток у здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня зі спеціальності 231 «Соціальна робота» особистісних якостей, що сприяють їх творчій активності, загальнокультурному зростанню й соціальній мобільності: цілеспрямованості, організованості, працьовитості, відповідальності, самостійності, громадянськості, прихильності етичним цінностям, толерантності, наполегливості у досягненні мети.

До основних завдань ОНП підготовки доктора філософії в галузі соціальної роботи за спеціальністю «Соціальна робота» належать:

– сформувати у здобувача вищої освіти – першого наукового ступеня доктора філософії **загальні та фахові компетентності**, достатні для проведення власного наукового дослідження за спеціальністю 231 – «Соціальна робота», участі у колективній науково-дослідній роботі у галузі соціальної роботи; достатні для здійснення власної педагогічної діяльності, організації науково-методичної роботи профільної кафедри (відділу) у вищому навчальному закладі (науковій установі);

– забезпечити виконання здобувачем ступеня доктора філософії власного наукового дослідження у формі дисертаційної роботи відповідно до пріоритетних напрямів розвитку вітчизняної та світової науки та вимог, що висуваються до дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі соціальної роботи за спеціальністю «Соціальна робота»;

– створити умови для належного визначення основних етапів та змістовних завдань власного наукового дослідження здобувача наукового ступеня та послідовність їх виконання;

– створити умови для належної публікації проміжних та остаточних результатів власного наукового дослідження здобувача наукового ступеня доктора філософії в галузі соціальної роботи за спеціальністю «Соціальна робота» у наукових фахових періодичних виданнях та під час роботи наукових конференцій;

– забезпечити системну розширену педагогічну практику аспіранта (здобувача) на профільній кафедрі, яка включає в себе оволодіння сучасними методиками, сучасними інформаційними технологіями викладання дисциплін у галузі соціальної роботи, проведення навчальних занять, підготовку та публікацію власних науково-методичних праць за профілем кафедри (робоча навчальна програма, конспект лекцій, навчально-методичний комплекс, навчально-методичний посібник, навчальний посібник, підручник, практикум тощо), практичне освоєння принципів та методів організації

науково-педагогічної, наукової та виховної роботи профільної кафедри (розподіл функціональних обов'язків, розподіл педагогічного навантаження, місце кафедри у системі науково-дослідної роботи факультету й університету тощо);

– забезпечити якісний проміжний контроль виконання здобувачем ступеня доктора філософії власного наукового дослідження, створити умови для всебічної, об'єктивної фахової експертизи результатів власного наукового дослідження здобувача наукового ступеня доктора філософії, їх відповідності чинним вимогам до дисертаційних робіт;

– створити умови для підготовки до процедури захисту дисертації (наукового дослідження) здобувача наукового ступеня до захисту у спеціалізованій вченій раді, чи разової спеціалізованої вченої ради.

4. Стиль та методи викладання освітніх дисциплін, система оцінювання

Серед основних підходів до навчання в аспірантурі застосовуватимуться такі: особистісно-орієнтовані та проблемні з елементами дослідницької роботи. Проблемність у викладанні спонукає суб'єкта пізнавальної діяльності збагачувати знання. А орієнтація у викладанні на дослідження стимулює аспіранта до самостійного аналітичного пошуку та наукового обґрунтування відповідей на проблемні питання.

Щодо методів та технологій, то наряду з традиційними використовуються і новітні – активні, комунікативні, проблемні. Серед традиційних методів перевага віддається пояснювально-ілюстративному, частково-пошуковому, дослідницькому, проблемних лекцій, аналіз ситуацій, практичні роботи дослідницького характеру, мозковий штурм. Серед новітніх методів: ділові та імітаційні ігри, стажування, тренінгу, акваріум. Аспіранти залучаються до активної та продуктивної діяльності, спостерігають, слухають, осмислюють логіку наукового дослідження, беруть участь у доведенні гіпотези, перевірці правильності вирішення проблеми. Важливою формою роботи є наукові диспути в аудиторії, на яких відпрацьовуються вміння аргументовано формулювати точку зору на дискусійні наукові питання, розкривати суперечності у знанні та у процесах пізнання.

Методи оцінювання, що застосовуються під час поточного контролю знань та умінь: поточний модульний тестовий контроль, захист практичних, лабораторних, семінарських занять, індивідуальні розрахункові та творчі роботи з презентаціями. Метод програмування розвиває логіку наукового вирішення дослідницької проблеми шляхом поетапного роздрібнення навчального матеріалу з постановкою до кожної його частини питань і завдань викладач спонукає аспірантів до самостійної теоретичної роботи з

визначення алгоритму пошуку вирішення проблеми, активної участі у формулюванні проблемної ситуації, висунення припущень, доведення гіпотези та перевірки правильності її вирішення.

Вивчення всіх дисциплін закінчується складанням підсумкового контролю (залікового чи екзаменаційного). У освітньо-науковій програмі передбачена суттєва практична підготовка: 3 рік навчання – аспірантська практика з обов'язковим оприлюдненим захистом результатів практичного навчання. Навчання організується у навчальних групах за розкладом у такій системі: лекція, семінар (практичні заняття), групове та індивідуальне завдання тощо. Систематичне здійснення поточного та проміжного контролю знань дає змогу через систему зворотного зв'язку (від слухача до викладача) оперативно вносити до навчального процесу необхідні корективи.

В організації навчального процесу особлива увага приділяється самостійній роботі аспірантів, дистанційним формам навчання, практичним заняттям, спрямованим на відпрацювання дослідницьких вмінь на навичок. Співвідношення аудиторних годин і годин самостійної роботи за всіма дисциплінами навчального плану складає 1:3.

Система оцінювання

Перевірка знань здійснюється з метою одержання зворотної інформації про зміст і характер досягнення аспірантів у навчальному процесі, а також про успішність викладання.

Перевірка може здійснюватися в усній, письмовій та практичних формах. Об'єктом оцінювання можуть виступати: результати написання тестових, ситуаційних, розрахунково-аналітичних, творчих завдань; реферативні доповіді, есе, доповнення, участь у дискусії тощо.

Оцінювання виконаних завдань і відповідей здійснюється з дотриманням таких принципів: індивідуальний характер перевірки та оцінювання знань; систематичність; диференційованість; об'єктивність; умотивованість оцінок; вимогливість та єдність вимог.

В оцінюванні враховуються такі критерії:

– характеристики відповіді: елементарна, фрагментарна, повна, логічна, доказова, обгрунтована, творча;

– якість знань: правильність, повнота, осмисленість, глибина, системність, узагальненість;

– рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, узагальнювати, робити висновки;

– досвід творчої діяльності: вміння виявляти проблеми, формулювати гіпотези та логіку їх перевірки, обгрунтовувати висновки.

Критерії оцінювання знань та вмінь аспірантів є необхідною умовою перевірки результатів навчання. Вірно сформульовані критерії оцінювання дозволяють визначити ступінь досягнення мети і завдань навчальної дисципліни.

Якісними критеріями оцінювання опитування аспірантів з теоретичного матеріалу в усній чи письмовій формі є: повнота відповіді або виконання

завдання (елементарна, фрагментарна, повна, неповна), рівень сформованості логічних умінь (елементарні дії, операція, правило, алгоритм, правила визначення понять, формулювання законів і закономірностей, структурування суджень, умовиводів, доводів, описів тощо).

Якісними критеріями оцінювання виконання практичних завдань аспірантами є: повнота виконання завдання, рівень самостійності аспіранта, рівень навчально-пізнавальної діяльності (репродуктивний, алгоритмічний, продуктивний, творчий).

Якісними критеріями оцінювання виконання індивідуальних завдань аспірантами є: повнота виконання завдання, рівень самостійності аспіранта, сформованість навчально-інформаційних умінь (роботи з підручником, володіння різними способами читання, складання плану, рецензій, конспекту, вміння користуватися бібліотекою, спостереження, експеримент тощо), сформованість навчально-інтелектуальних умінь (визначення понять, аналіз, синтез, порівняння, класифікація, систематизація, узагальнення, абстрагування, вміння відповідати на запитання, виконувати творчі завдання тощо); рівень сформованості фахових вмінь (низький, середній, достатній, високий).

Невід'ємною частиною підготовки аспірантів до контролю є своєчасне виконання обов'язкових видів робіт та відвідування аудиторних занять.

Іспит (екзамен) здійснюється у формі письмової роботи або усної відповіді на питання за тестами, білетом. Підсумкові іспити та заліки з дисциплін теоретичного блоку навчання аспіранти складають згідно термінів, визначених навчальним планом.

Підготовка фахівців освітньо-наукового ступеня доктора філософії в галузі соціальної роботи за спеціальністю «Соціальна робота» буде здійснюватися шляхом поєднання традиційних методик навчання та сучасних педагогічних технологій, таких як інформаційні технології, інтерактивні та дослідницькі методики, навчання за технологією тренінгу.

Сучасні інформаційні освітні технології створюють можливості для ефективного використання у навчальній та науково-дослідницькій діяльності інформаційних ресурсів та електронних систем інформаційних комунікацій. Для підготовки фахівців третього рівня освіти застосування сучасних інформаційних технологій сприяє формуванню та удосконаленню загальних та фахових компетентностей, ознайомленню з новітніми розробками в галузі природничих наук.

Запровадження у навчальному процесі інтерактивних методів навчання таких, як метод групової творчої роботи, каскадної дискусії, рольові ігри, кейс-метод, метод портфоліо, метод проектів, проведення наукових семінарів та WEB-конференцій, сприяють розвитку дослідницької, творчої та пізнавальної діяльності аспірантів.

Методики тренінгового навчання у вигляді виконання пошукових, розрахункових та творчих завдань з використанням сучасних інформаційних технологій, роботи з базами бібліографічних, статистичних, географічних та інших видів даних, проходження аспірантської практики, апробація

результатів самостійного наукового дослідження на наукових конференціях, семінарах тощо забезпечують поглиблення основних загальних та фахових компетентностей фахівців освітньо-наукового ступеня доктора філософії в галузі соціальної роботи за спеціальністю «Соціальна робота».

Планується застосування сучасних педагогічних технологій при підготовці фахівців освітньо-наукового ступеня доктора філософії.

5. Науково-дослідницька робота аспіранта

Науково-дослідницька робота аспірантів є обов'язковою складовою підготовки висококваліфікованих фахівців (докторів філософії), здатних самостійно вести науковий пошук, творчо вирішувати конкретні професійні, наукові завдання. Кредитами не обліковується.

Наукова складова включає проведення фундаментальних та (або) прикладних наукових досліджень у вищому навчальному закладі та/або науковій установі, підготовку до публічного захисту дисертаційного дослідження, тематика якого визначена відповідною кафедрою та затверджена вченою радою університету, написання та публікацію статей та апробацію результатів за напрямком дисертаційного дослідження (відповідно до чинних вимог, затверджених МОН України, має бути опубліковано **не менше 5 статей у вітчизняних і міжнародних фахових виданнях**, перелік яких затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки, у тому числі **одна стаття у науковому журналі, який включено до міжнародних наукометричних баз даних).**

Науково-дослідницька робота аспіранта здійснюється під керівництвом наукового керівника, умовно може бути розділена на підготовчий та основний етапи та включає наступні види діяльності. На *підготовчому етапі* аспірант:

1. Обирає тему наукового дослідження та обґрунтовує актуальність обраної теми дослідження. Здійснює перегляд каталогів захищених дисертацій і знайомиться з вже виконаними на кафедрі дисертаційними роботами. Опрацьовує новітні результати досліджень в обраній та суміжних сферах науки. Ознайомлюється з аналітичними оглядами і статтями у фахових виданнях, проводить консультації з фахівцями з метою виявлення маловивчених наукових проблем і питань, що є актуальними. Вивчає та аналізує основні підходи та позиції наукових шкіл і течій у вирішенні досліджуваної проблеми; уточнює термінологію в обраній галузі знань. Здійснює пошук літературних джерел з обраної теми. Формулює наукову задачу.
2. Проводить планування дисертаційної роботи, формулює індивідуальний та робочий план аспіранта.
3. Здійснює постановку цілей і завдань дисертаційної роботи. Визначає об'єкт і предмет наукового дослідження.
4. Обирає та обґрунтовує методи (методику) проведення дослідження.
5. Здійснює опис процесу наукового дослідження у дисертаційній роботі шляхом формування плану-проспекту, який являє собою реферативний

виклад питань, за якими надалі буде систематизуватися весь зібраний фактичний матеріал.

Під час *основного етапу* науково-дослідницької роботи аспірант:

1. Проводить науково-дослідницькі роботи відповідно до профілю ОНП аспірантури з використанням знання з фундаментальних та прикладних дисциплін, які викладаються за програмою. Займається науковою робото з виконання теоретичної та практичної частини дослідження.

2. Аналізує та узагальнює результати наукового дослідження на основі сучасних підходів, міждисциплінарного знання, застосування наукових методологічних принципів та методичних прийомів дослідження, використання в дослідженні тематичних інформаційних ресурсів, провідного вітчизняного і зарубіжного досвіду з тематики дослідження.

3. Проводить апробацію результатів наукових досліджень шляхом участі у наукових конференціях (з опублікуванням тез доповіді): у міжнародних та зарубіжних конференціях; у всеукраїнських конференціях; у регіональних та міжвузівських конференціях, у наукових семінарах кафедри та факультету. Бере участь у конкурсах заявок на фінансування наукових робіт та у конкурсах наукових робіт.

4. Залучається до виконання держбюджетної та / або госпдоговірної тематики в рамках державних, міжвузівських або університетських програм, а також індивідуальних планів кафедри.

5. Займається проведенням досліджень та підготовкою дисертаційної роботи, формулюванням висновків дисертаційної роботи.

6. Здійснює оцінку отриманих результатів, які обговорюються на засіданні кафедри, а потім – наукового семінару факультету.

7. Проходить попередню експертизу дисертації на кафедрі із залученням не менше 3-х експертів за темою дисертації (форма передзахисту).

8. Оформлює текст дисертації та автореферату.

9. Надає розробки, отримані в дисертаційному дослідженні, для практичного використання та впровадження результатів дослідження у діяльності дослідницьких та академічних інституцій, органів державного управління, бізнесу, неприбуткових організацій, про що отримує довідки про впровадження.

10. Займається роботою з підготовки рукопису дисертації.

11. Працює над створенням нових перспективних засобів, в організації робіт щодо практичного використання та впровадження результатів дослідження.

12. Захищає дисертацію у спеціалізованій вченій раді.

Науково-дослідницька робота відображається в **індивідуальному плані підготовки фахівця**. Контроль виконання індивідуального плану підготовки здійснюються профільними кафедрами шляхом атестації. Атестація аспірантів проводиться раз на рік. Атестації передують проміжні звіти. Аспірант **звітує** на кафедрі 2 рази на рік. Метою проміжних звітів є контроль за виконанням індивідуального плану аспіранта за всіма складовими,

передбаченими навчальним планом. **Проміжний звіт** має включати три модулі:

1. Теоретичний модуль.
2. Науково-дослідницький.
3. Практичний модуль.

При атестації аспіранта враховуються виконання програмних вимог як освітньої, так і наукової компонент освітньо-наукової програми. Аспіранти, що успішно пройшли щорічну атестацію, переводяться на наступний рік навчання. Аспіранти, які не пройшли атестацію, підлягають відрахуванню.

Науково-дослідна робота вважається завершеною, якщо аспіранти:

– підготували дисертаційне дослідження, яке містить наукову новизну, є актуальним, має практичну значущість; дисертація рекомендована кафедрою до захисту;

– опублікували за темою дисертації не менше 5-ти статей у фахових виданнях, з яких не менше як 1 стаття повинна бути опублікована у виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз;

– мають апробацію результатів дисертаційного дослідження (не менше 3-х публікацій тез доповідей на наукових конференціях) та брали участь в роботі вітчизняних та міжнародних конференцій, семінарів та/або літніх шкіл (хоча б одна з яких – за кордоном).

Результатом навчання в аспірантурі є виконання освітньої складової ОНП та захист дисертації в спеціалізованій вченій раді.

6. Аспірантська практика

Проходження *аспірантської практики* (6 кредитів ЄКТС) є обов'язковим компонентом виконання ОНП підготовки доктора філософії в галузі соціальної роботи за спеціальністю «Соціальна робота».

Метою аспірантської практики є оволодіння аспірантами сучасними методами, формами та засобами навчання, формування в них на базі одержаних у вищому навчальному закладі знань із базових психолого-педагогічних дисциплін, професійних навичок та вмінь для вирішення конкретних навчально-виховних задач в умовах реального педагогічного процесу, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності.

В результаті проходження педагогічної практики у аспірантів повинні бути сформовані конструктивні, організаторські, комунікативні й дослідницькі вміння викладача університету, необхідні для забезпечення провідних аспектів педагогічної діяльності: навчальної, методичної, виховної й дослідницької роботи.

Асистентська педагогічна практика проходить у межах навчальних дисциплін підготовки фахівців, що забезпечуються відповідною кафедрою на факультеті психології, історії та соціології та на інших факультетах університету. Вибір дисциплін, з яких відбуватиметься асистентська педагогічна практика, здійснюється заздалегідь, відповідно до педагогічного навантаження працівників кафедри, як правило, узгоджено із дисциплінами,

які викладає науковий керівник, або в межах тематики дисертаційної роботи аспіранта.

Проходження аспірантської практики передбачає виконання аспірантом таких видів робіт:

Навчальна діяльність аспіранта-практиканта

- планування власної викладацької діяльності, підготовку до занять;
- проведення різних видів навчальних занять за розкладом у закріпленій академічній групі;
- проведення психолого-педагогічного аналізу відвіданих занять;
- виготовлення роздавального дидактичного матеріалу;
- перевірка письмових робіт студентів;
- проведення консультацій для студентів;
- підготовка і проведення одного поза аудиторного заходу з предмету, що викладається.

Методична діяльність аспіранта-практиканта

- ознайомлення аспірантів з особливостями організації освітнього процесу у вищому навчальному закладі (ознайомлення з освітньо-кваліфікаційною характеристикою фахівця, навчальним планом, розкладом занять тощо);
- ознайомлення з кредитно-модульною організацією курсу, що доручено викладати;
- ознайомлення зі змістом освіти з обраного фаху (навчальні програми з дисциплін та робочі програми з навчальних дисциплін, підручники, посібники, методичні рекомендації);
- участь аспірантів у засіданнях кафедр, методичних секцій, в роботі семінарів викладачів тощо;
- складання робочої навчальної програми курсу, що доручено проводити (тематичного плану і планів окремих занять, завдань для самостійної роботи, завдань для поточного, модульного і підсумкового видів контролю тощо);
- відвідування та аналіз занять викладачів кафедри та аспірантів-практикантів.

Виховна діяльність аспіранта-практиканта

- ознайомлення з організацією виховної роботи в університеті;
- ознайомлення з комплексним планом організаційно-виховної роботи в університеті, планом виховної роботи на факультеті, в академічній групі;
- виконання обов’язків куратора академічної групи;
- планування виховної роботи в академічній групі;
- відвідання та аналіз виховних заходів, що проводять інші аспіранти-практиканти;
- підготовка і проведення одного виховного заходу;
- проведення психолого-педагогічного вивчення як особистості окремих студентів, так і колективу групи в цілому;
- складання психолого-педагогічної характеристики академічної групи.

Науково-дослідна діяльність аспіранта-практиканта

- виконання індивідуальних дослідницьких психолого-педагогічних завдань протягом педпрактики та складання відповідного звіту (теми завдань за вибором);
- участь у роботі методологічних семінарів кафедр.

Засобами діагностики успішності навчання є аналіз результатів навчальної, методичної, виховної та науково-дослідної роботи аспірантів.

Захист звіту з аспірантської практики відбувається перед членами комісії, яка створюється за розпорядженням декана факультету психології, історії та соціології. Підсумки аспірантської практики обговорюються на засіданнях відповідних кафедр під час проміжної атестації аспірантів, а загальні підсумки – затверджуються на засіданні Вченої ради факультету психології, історії та соціології.

7. Проміжна та підсумкова атестації

У процесі підготовки докторів філософії використовують дві форми атестації: проміжна та підсумкова. Відповідно до діючих нормативно-правових документів Міністерства освіти і науки України та Херсонського державного університету підсумкова атестація аспірантів, які завершують навчання за освітньо-науковими програмами доктора філософії, є обов'язковою.

Метою проміжної атестації є контроль за виконанням індивідуального плану аспіранта за усіма складовими, передбаченими навчальним планом. Проміжна атестація включає три модулі:

1. Атестацію за теоретичною частиною, що передбачає складання заліків та іспитів відповідно до навчального плану підготовки докторів філософії в галузі соціальної роботи за спеціальністю «Соціальна робота». Проміжна атестація за теоретичною частиною, де передбачені екзамени, проводиться екзаменаційною комісією, склад якої та голова призначається Наказом декана факультету після повного виконання програми освітньо-кваліфікаційного рівня доктора філософії з метою встановлення фактичної відповідності рівня теоретичної підготовки вимогам **загальних та фахових компетентностей випускників аспірантури**.

2. **Науково-дослідницька частина**, відповідно до начального плану, передбачає проведення поточної атестації аспірантів раз на рік. Метою проміжної атестації є контроль за виконанням індивідуального плану науково-дослідницького пошуку та дотриманням графіку підготовки результатів науково-дослідницької роботи.

3. Практична частина, відповідно до начального плану, передбачає проведення аспірантської практики на другому році навчання і, частково, - третьому. Метою проміжної атестації за практичною складовою є контроль за виконанням індивідуального плану та набуття аспірантом професійних навичок та вмінь на посаді викладача. Атестація за практичним модулем здійснюється на підставі висновків комісії з проведення захисту

аспірантської практики, яка створюється за розпорядженням декана факультету.

Метою підсумкової атестації є встановлення фактичної відповідності рівня освітньо-наукової підготовки випускників аспірантури вимогам до доктора філософії в галузі соціальної роботи за спеціальністю «Соціальна робота». Підсумкова атестація здійснюється за двома напрямами:

1. Оцінювання рівня теоретичної та практичної фахової підготовки – передбачає складання заліків та екзаменів з дисциплін, передбачених навчальним планом підготовки доктора філософії в галузі соціальної роботи за спеціальністю «Соціальна робота» та захист звіту з аспірантської практики.

2. Встановлення відповідності рівня науково-дослідницької підготовки вимогам, що висуваються до доктора філософії в галузі соціальної роботи за спеціальністю «Соціальна робота», що передбачає проведення прилюдного захисту результатів науково-дослідницької роботи, які представлені у вигляді дисертаційної роботи. Підсумкову атестацію здійснює Спеціалізована Вчена рада, склад якої затверджено Міністерством освіти і науки України на підставі чинних нормативно-правових документів. В окремих випадках згідно з Законом України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. (ст. 6.3, 30.5.5) створюється разова спеціалізована вчена рада у складі 6–7 фахівців відповідного профілю, з яких не менше двох мають бути працівниками інших вищих навчальних закладів або наукових установ. Персональний склад такої ради затверджується Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти. Нормативною формою підсумкової атестації є захист дисертації на здобуття вченого ступеня доктора філософії в галузі соціальної роботи за спеціальністю «Соціальна робота».

На підсумковій атестації оцінюється повний обсяг виконаних робіт та їх відповідність вимогам успішного завершення докторської програми.

На виконання дисертаційної роботи доктора філософії в галузі соціальної роботи за спеціальністю «Соціальна робота» покладається основна *дослідницька та фахова кваліфікаційна функція*, яка виявляється у здатності пошукувача ступеня доктора філософії вести самостійний науковий пошук, вирішувати прикладні наукові завдання і здійснювати їхнє наукове узагальнення у вигляді власного внеску у розвиток сучасної природничої науки і практики. Вона становить собою результат самостійної наукової роботи аспіранта і має статус інтелектуального продукту на правах рукопису.

Підсумкова атестація аспірантів, що повністю виконали ОНП підготовки докторів філософії в аспірантурі Херсонського державного університету за спеціальністю 231 «Соціальна робота» завершується присудженням наукового ступеня доктора філософії в галузі соціальної роботи за спеціальністю «Соціальна робота» з врученням диплому встановленого зразка про рівень освіти та кваліфікацію.

8. Внутрішня та зовнішня системи забезпечення якості освітньої та наукової складових підготовки докторів філософії

Система забезпечення якості освітньої та наукової складових підготовки докторів філософії в галузі 23 Соціальна робота за спеціальністю 231 «Соціальна робота» на базі кафедри соціальної роботи,соціальної педагогіки та соціології ХДУ має за мету забезпечення високої якості підготовки докторів філософії з відповідної спеціальності.

З метою забезпечення якості освітньої та наукової складових підготовки докторів філософії в аспірантурі передбачається впровадження і реалізація комплексної системи, що поєднує взаємопов'язану сукупність як внутрішніх, так і зовнішніх елементів:

– публікація наукових статей з обраної проблематики дослідження, що відображають результати наукових пошуків аспіранта та написані згідно з вимогами ДАК України; публікація статей у провідних українських та зарубіжних виданнях, що включені до Міжнародних наукометричних баз даних (РИНЦ, Index Copernicus, Web of Science, Scopus та ін.) та мають високе поточне значення Імпакт-фактору, засвідчують відповідний рівень та актуальність виконаних досліджень;

– поглиблення теоретичних знань у галузі соціальної роботи та набуття практичних навичок та вмінь під час вивчення навчальних дисциплін уможливлює підвищення якості власних наукових досліджень аспіранта, а також передбачає обов'язкові публікації тематичних статей за проблематикою його дослідження, що включають елементи дослідницьких та комунікаційних компетентностей, одержаних під час вивчення зазначених дисциплін тощо;

– проведення власних аналітичних досліджень є підґрунтям забезпечення якісної складової одержання наукових результатів, що будуть покладені в основу підготовки дисертації, зокрема при виконанні відповідного етапу комплексної науково-дослідної теми факультету психології, історії та соціології;

– апробація результатів науково-дослідницької роботи під час проведення всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференцій за відповідними тематиками, обговорення матеріалів дослідження на наукових та науково-методичних семінарах і круглих столах із залученням провідних фахівців зі спеціальності, опублікування тез виступів і написання статей за напрямом дисертаційної роботи;

– зовнішне рецензування і конкурсний відбір статей до друку, що здійснюють провідні фахові видання, у тому числі – що видаються на факультеті психології, історії та соціології, а також наукові журнали, включені до Міжнародних наукометричних базах даних, що забезпечує реалізацію принципів впровадження системи якісної перевірки наукового рівня виконаних досліджень, обґрунтованості зроблених висновків та авторських пропозицій щодо вирішення наявних проблем;

– підготовка і захист звіту з аспірантської практики; підведення підсумків практики відбувається відкрито на підсумковій конференції перед членами комісії, яка створюється за розпорядженням декана факультету. За результатами попередньої перевірки звіту готується загальний відзив і визначається його відповідність затвердженим вимогам, звіт рекомендується до захисту перед комісією. Підсумкова оцінка визначається з урахуванням своєчасності подання необхідних документів, якості підготовленого звіту, загального відзиву та результатів анкетування. Підсумки аспірантської практики обговорюються на засіданнях кафедр, а загальні підсумки практики підводяться на засіданнях Вченої ради факультету психології, історії та соціології;

– проміжна та підсумкова атестації аспірантів. Під час вивчення навчальних дисциплін перевірка засвоєних знань і успішності аспірантів здійснюється із використаннямя модульно-рейтингової системи оцінювання; підсумкова атестація передбачає прилюдний захист дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії; присвоєння вченого звання доктор філософії за спеціальністю здійснює відповідна Спеціалізована вчена рада.

Внутрішня система забезпечення якості освітньої діяльності в ХДУ регламентується як загальнодержавними нормами, визначеними Законом України «Про вищу освіту», законодавчими актами, наказами МОН України, так і розробленими в університеті Положеннями, рішеннями Вченої ради ХДУ, відповідними наказами та розпорядженнями по університету, щорічним Регламентом роботи. Всі зазначені документи розміщені як на паперових, так і електронних носіях.

Наявна в університеті інформаційно-аналітична система дозволяє оперативно інформувати учасників освітнього процесу щодо організаційних та контрольних заходів, оприлюднювати результати.

Представлення локальної системи управління якістю та стандартів ХДУ

Якості підготовки фахівців сприяє існуюча в ХДУ внутрішня система моніторингу освітньої діяльності і управління якістю. У відповідності до Європейських стандартів і рекомендацій щодо внутрішнього забезпечення якості, політики і процедур оцінки якості ректоратом, кафедрами факультетів, відповідними відділами і службами систематично проводиться спостереження, аналіз, оцінювання і корекція основних параметрів і показників технологічних процесів і результатів діяльності структурних підрозділів. Предметом моніторингу умов навчання в університеті виступає: навчальна база, освітній процес, інтелектуальний потенціал викладачів, інтелектуальний потенціал студентів. Крім моніторингу багатьох кількісних показників, внутрішня система забезпечення якості освіти в ХДУ спрямована на підтримку системи цінностей, традицій, норм (як загальноуніверситетського рівня, так і академічних підрозділів – факультетів, кафедр).

Однією зі складових підвищення якості освіти є керованість якістю здійснення освітніх послуг. Критеріями якості освітнього процесу в

університеті виступають: наявність затверджених у встановленому порядку варіативних складових стандартів освіти, навчальних планів, графіків освітнього процесу, робочих навчальних програм з дисциплін; відповідність змісту навчальних планів і робочих навчальних програм вимогам програм якості та стандартам; відповідність розкладу занять логіці викладання кожної дисципліни; відповідність елементів освітнього процесу (лекцій, семінарів, лабораторних занять тощо) затвердженим планам та програмам; комплектність і достатність методичного забезпечення викладання дисциплін (методичні вказівки, конспекти, настанови щодо виконання лабораторних робіт тощо), достатність, регулярність і рівень організації поточного контролю (контроль якості знань студентів, їх оцінка якості освітнього процесу), оперативність прийняття і реалізації коригуючих засобів.

В університеті запроваджено щорічне визначення рейтингу факультетів, яке ґрунтується на затвердженому наказом ректора «Положенні про рейтинг факультетів Херсонського державного університету».

На основі затверджених механізмів періодичних перевірок і моніторингу виконання освітніх програм та з метою постійного поліпшення якості освітнього процесу контроль та коригування якістю надання освітніх послуг здійснюється на кафедральному рівні, на рівні деканату та ректорату шляхом проведення нульового (вхідного) поточного, проміжного, семестрового контролю, ректорських контрольних робіт. Проведення цих видів роботи регламентуються відповідними положеннями, що входять до внутрішніх стандартів університету. За період 2010-2016рр. кафедри щороку проводять нульовий контроль знань студентів-першокурсників з 80-85 спеціальних дисциплін. Аналіз результатів цього виду контролю дає змогу індивідуалізувати певні аспекти навчання студентів та прогнозувати рівень зростання якості знань за результатами сесії у порівнянні з попередніми роками.

З метою виявлення рівня залишкових знань, коригування та управління якістю постійно проводяться ректорські контрольні роботи з навчальних дисциплін. Цей вид контрольних зрізів проводить незалежна експертна комісія, що створюється наказом ректора з числа провідних спеціалістів, які не працюють на факультетах, де проводиться контроль.

За результатами такої роботи розробляються рекомендації щодо систематичного, об’єктивного, достатнього за обсягом і оптимального за часом здійснення принципу зворотного зв’язку в процесі навчання та професійного оцінювання з урахуванням існуючих значних наробок в області тестування і проведення екзаменів, що відповідають вимогам:

- призначаються для вимірювання досягнень визначених результатів навчання;
- здійснюються фахівцями, які розуміють роль оцінювання у набутті аспірантами знань і вмінь, пов’язаних з їхньою майбутньою кваліфікацією;
- мають чіткі й оприлюднені критерії оцінювання;
- відповідають своєму призначенню (діагностичний, поточний або підсумковий контроль);

- проектуються з урахуванням усіх можливих наслідків для студента;
- мають чітку регламентацію випадків відсутності студента з різноманітних причин;
- відповідають цілям і зобов'язанням, задекларованим ХДУ;
- підлягають внутрішній (а за необхідності – зовнішній) експертизі;
- підлягають перевіркам на дотримання затверджених процедур.

У внутрішній системі управління якістю значна увага приділяється вивченню міграційних потоків молоді за результатами вступної кампанії. Це дозволяє університету та факультетам:
- виявляти основні осередки знаходження потенційних абітурієнтів;
- знаходити потенційні можливості для розширення сфери своєї освітньої діяльності;
- вносити корективи щодо проведення профорієнтаційної роботи.

Схема функціонування внутрішньої системи забезпечення якості та розподіл відповідальності між структурними підрозділами та посадовими особами

Контроль якості освітньої діяльності здійснюється на рівнях:

<u>внутрішньо кафедральний контроль (завідувач кафедри):</u>
- перевірка виконання викладачами планів навчальної, навчально-методичної, організаційно-виховної роботи, про що робляться записи в індивідуальних планах викладачів, у річних звітах викладачів на засіданнях кафедр, у протоколах засідань кафедр;
- перевірка підготовки викладачами навчальних та робочих навчальних програм відповідно вимог МОН України, формування навчально-методичного комплексу забезпечення кожної дисципліни кафедри;
- відвідування занять кожного викладача протягом навчального року з охопленням перевіркою всіх видів навчальної роботи (лекції, практичні та лабораторні заняття, семінари, консультації тощо). Висновки відвідування фіксуються в журналі контролю відвідувань занять завідувачем кафедри;
- проведення відкритих занять, які обговорюються на засіданнях кафедр чи методичних семінарах, та взаємовідвідувань. Висновки з цих заходів фіксуються в журналі контролю відвідувань кафедри.

<u>Контроль на рівні деканату:</u>
- перевірка організації освітнього процесу кафедрами; формування навчального навантаження кафедр, якість розподілу навантаження між викладачами відповідно до базової вищої освіти, наукової спеціальності;
- регулярний контроль дотримання розкладу занять викладачами і студентами факультету;
- відвідування занять викладачів деканами факультетів, членами науково-методичних рад факультетів;
- контроль дотримання вимог до документального оформлення результатів поточного та підсумкового контролю;
- регулярні звіти завідувачів кафедр на Вченій раді факультету;
- перевірку готовності навчально-методичної документації та

номенклатури справ кафедр.

Контроль на рівні ректорату (ректор, проректори, відділи з навчальної та методичної роботи):

- перевірка наявності та виконання затверджених у встановленому порядку стандартів освіти (галузевих, вищого навчального закладу), графіків освітнього процесу; навчальних планів та робочих навчальних планів з кожного напряму підготовки та спеціальності факультету за денною та заочною формою навчання; розгляд та затвердження нових та оновлених навчальних документів на засіданнях вченої ради університету;
- аналіз відповідності змісту навчальних планів і навчальних програм вимогам галузевих стандартів та стандартам університету;
- перевірка наявності робочих програм з дисциплін та їх відповідність елементам освітнього процесу (лекції, семінари, практичні, лабораторні заняття, самостійна та індивідуальна робота тощо);
- відповідності розкладу занять логіці викладання кожної дисципліни, затвердженим планам та програмам;
- комплектності і достатності методичного забезпечення дисциплін (методичні вказівки, конспекти, настанови щодо виконання семінарських, практичних та лабораторних робіт, самостійної та індивідуальної роботи тощо);
- дотримання вимог до документального оформлення результатів поточного та підсумкового контролю та наявності його повного комплекту;
- наявності організаційно-методичного забезпечення проведення всіх видів практик, передбачених навчальними планами, дотримання всіх вимог до комплекту документального забезпечення;
- організаційно-методичного забезпечення проведення атестації за всіма освітньо-кваліфікаційними рівнями відповідно до галузевих стандартів, дотримання всіх вимог до комплекту документального забезпечення;
- шляхом контрольних відвідувань усіх видів занять викладачів ректором, проректорами, керівником відділу з навчальної роботи та керівником навчально-методичного відділу та практик;
- організація експертних перевірок навчально-методичного забезпечення, що розробляється викладачами університету; проведення експертизи дипломних робіт;
- залучення до участі у освітньому процесі, атестації, експертизи результатів науково-методичної роботи представників роботодавців.

На Вченій раді університету та ректораті не рідше одного разу в семестр розглядаються питання про якість освітнього процесу в ХДУ, на окремих факультетах, кафедрах.

Результати здійснених перевірок оприлюднюються та проходять обговорення на засіданнях кафедр, вчених радах факультетів, університету, навчально-методичних рад тощо.

Залучення студентів і аспірантів до забезпечення якості

У внутрішній системі управляння якістю значне місце відводиться

участі студентів у процедурах забезпечення якості освітньої діяльності.

В університеті студенти і аспіранти залучаються до виконання науково-дослідних тем кафедр, працюють у складі понад 30 ініціативних науково-дослідних лабораторій, закріплюючи на практиці уміння науково-пошукової роботи.

Однією з форм зворотного зв'язку у питанні підвищення якості освіти в ХДУ є вивчення думки студентів щодо якості викладання дисциплін, яке здійснюється шляхом анонімного анкетування студентів за допомогою електронної програми «Feedback», що проводить відділ моніторингу якості освіти. Студенти і аспіранти мають можливість висловити свою думку стосовно педагогічних якостей викладачів університету, що обираються за конкурсом на вакантні посади, обрати дисципліни, що визначені у навчальних планах як дисципліни вільного вибору аспірантів тощо.

9. Результати навчання та науково-дослідницької діяльності аспірантів

Відповідно до ст. 5 Закону України «Про вищу освіту» результати навчання та науково-дослідницької діяльності аспірантів мають бути представлені через набуття ними теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексу проблем у галузі професійної та (або) дослідницької діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичну та практичну значимість.

Основні результати навчання та науково-дослідницької діяльності аспірантів мають бути представлені такими складовими:

1. Прослуховування навчальних дисциплін обсягом 44 кредити.
2. Складання заліків та екзаменів відповідно до навчального плану теоретичної підготовки.
3. Проходження та успішний захист аспірантської практики.
4. Підготовка дисертаційної роботи, яка рекомендована кафедрою до захисту на спеціалізованій вченій раді.
5. Публікація за темою дисертації не менше 5-ти статей у фахових виданнях, з яких не менше як 1 стаття має бути опублікована у виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз даних.
6. Апробація результатів дисертаційної роботи шляхом участі в роботі не менше 4-х вітчизняних та міжнародних конференцій, семінарів та інших форм наукової комунікації.
7. Впровадження результатів науково-дослідницької роботи у практичну діяльність – не менше одного підтвердження про впровадження.

10. Програмні (загальні та фахові) компетентності випускників аспірантури

Освітньо-наукова програма на третьому рівні вищої освіти передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших

компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Освітня складова освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії в галузі 23Соціальна робота за спеціальністю 231 Соціальна робота складається з 50 кредитів ЄКТС і містить навчальні складові, в результаті засвоєння яких аспірант повинен:

1) оволодіти глибинними професійними знаннями, науковим і культурним кругозором рівня здобувача наукового ступеня доктора філософії, зокрема шляхом засвоєння знань основних концепцій, теоретичних та практичних проблем, історії розвитку галузі науки та сучасним станом розвитку наукової літератури за обраною спеціальністю;

2) набути мовних компетентностей, достатніх для представлення наукових результатів іноземною мовою в усній та письмовій формі, а також для повного розуміння іншомовних наукових текстів;

3) оволодіти універсальними навичками дослідника, зокрема методологією і методами наукового аналізу, усної та письмової презентації результатів дослідження, підготовкою та проведення навчальних занять (педагогічною діяльністю), управління науковими проектами та/або написання пропозицій на фінансування наукових досліджень тощо.

Розвиток інтегральної та програмних компетентностей є метою навчальних програм. Компетентності формуються в різних навчальних дисциплінах і оцінюються на різних етапах.

Інтегральна компетентність формується як **з**датність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики

Програмні компетентності містять 6 блоків: дослідницькі (1), комунікативні (2), управлінські (3), науково-педагогічні (4), етичні (5), спеціальні професійні (6). Структура компетентностей:

1. Дослідницькі компетентності

здатність до критичного аналізу та оцінки сучасних наукових досягнень, генерування нових ідей при вирішенні дослідницьких і практичних завдань, у тому числі в міждисциплінарних областях	КД-01
здатність проектувати і здійснювати комплексні дослідження, у тому числі міждисциплінарні, на основі цілісного системного наукового світогляду з використанням знань в галузі історії та філософії науки	КД-02
уміння з нових дослідницьких позицій формулювати методологічну базу власного наукового дослідження, усвідомлювати його актуальність, мету і значення для розвитку інших галузей науки, суспільно-політичного, економічного життя, національної чи світової духовної культури	КД-03

здатність брати участь у міждисциплінарних проектах та вміння використовувати результати наукових досліджень інших галузей науки для досягнення цілей власного наукового дослідження	КД-04
уміння ефективно використовувати сучасну методологію наукового пізнання та новітні методи наукових досліджень	КД-05
ініціювати, організовувати та проводити комплексні теоретичні та експериментальні дослідження в галузі науково-дослідницької та інноваційної діяльності, які приводять до отримання нових знань	КД-06
проводити власні оригінальні наукові дослідження, які містять наукову новизну, мають важливе теоретичне та практичне значення	КД-07
уміння кваліфіковано відобразити результати наукових досліджень у наукових статтях та тезах, опублікованих як у фахових вітчизняних виданнях, так і у виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз	КД-08
здатність професійно презентувати результати своїх досліджень на міжнародних наукових конференціях, семінарах для вітчизняного та світового співтовариства	КД-09
уміння працювати з каталогами літератури, базами даних зі спеціальності та наукометричними базами	КД-10
здатність володіти навичками застосування синергетичної методології у науково-дослідницькій та педагогічній діяльності, знаннями про фундаментальні засади сучасної наукової картини світу	КД-11

2. Комунікативні компетентності

здатність вільно застосовувати рідну та іноземну (в першу чергу - англійську) мову в науковій роботі, науково-педагогічній та інноваційній діяльності, в практиці повсякденного спілкування в режимі реального часу	КК-01
здатність написання українською та іноземною мовою власних наукових творів різного змісту та обсягу (наукова стаття, автореферат, тези конференції, наукова доповідь, запит на науковий грант, договір про співпрацю, звіт з наукової роботи, дисертація тощо)	КК-02
здатність написання українською та іноземною мовою власних науково-педагогічних творів різного змісту та обсягу (робоча навчальна програма, текст лекції, розділи в навчальному посібнику, підручнику тощо)	КК-03
здатність усно практично використовувати іноземну мову у науковій, інноваційній діяльності та педагогічній діяльності (усний виступ на конференції, використання іноземної мови у ділових переговорах щодо комерціалізації результатів наукового	КК-04

дослідження, проведення іноземною мовою лекцій з нормативних курсів та спеціальних курсів за профілем кафедри, консультування студентів іноземною мовою, проведення іноземною мовою одноразових презентаційних та профорієнтаційних лекцій для різних категорій слухачів тощо)	
уміння та навички використовувати сучасні інформаційні та комунікативні технології при спілкуванні, обміні інформацією, зборі, аналізі, обробці, інтерпретації даних та представленні результатів	КК-05
здатність працювати із наукометричними базами даних з метою виконання власного наукового дослідження та вміння використовувати інтернет-технології для організації і забезпечення власної наукової, педагогічної та інноваційної діяльності, у підготовці наукових публікацій, звітів, ділової та особистої документації	КК-06
здатність до практичного використання у власній педагогічній діяльності інформаційних технологій дистанційного навчання, у організації та проведенні наукових заходів (конференції, наукові семінари, майстер-класи тощо)	КК-07
спроможність ефективно працювати в команді	КК-08
уміння ефективно працювати самостійно	КК-09
уміння працювати з експертами	КК-10

3. Управлінські компетентності

здатність брати участь у організації роботи кафедри, факультету, університету, знати та розуміти принципи організації роботи науково-дослідного сектору/лабораторії/, науково-дослідної теми за профілем навчання (розподіл функціональних обов'язків, технічне завдання НДР, місце науково-дослідного сектору/лабораторії у системі наукової роботи факультету та університету тощо)	КУ-01
знати принципи фінансування НДР та структуру кошторисів на її виконання, вміння підготувати запит на отримання фінансування, звітну документацію	КУ-02
знати основи управління науково-дослідним сектором/лабораторією, основи управління науково-дослідною роботою факультету й університету (план роботи, регламент, індикатори)	КУ-03
уміння формувати команду дослідників для вирішення локальної задачі (проведення експерименту, збору інформації, підготовки пропозицій)	КУ-05

4. Науково-педагогічні компетентності

здатність брати участь у організації науково-педагогічної роботи	КНП-

профільної кафедри, знати та розуміти принципи організації роботи профільної кафедри (розподіл функціональних обов'язків, розподіл педагогічного навантаження, місце кафедри у системі науково-дослідної роботи факультету й університету)	01
практичне вміння створювати власні науково-педагогічні твори за профілем кафедри (робоча навчальна програма, конспект лекцій, навчально-методичний комплекс, розділи навчально-методичного посібника, навчального посібника, підручника, практикуму, вміння проводити, практичні, семінарські заняття, консультації, керувати самостійною роботою тощо)	КНП-02
вміння планувати і ефективно використовувати час у науковій та педагогічній роботі	КНП-03

5. Етичні компетентності

дотримуватись норм наукової етики щодо здійснення наукової діяльності та проведення власного наукового дослідження	КЕП -01
знати й коректно посилатись на розробки вітчизняних та зарубіжних вчених, наукові школи та фундаментальні праці у галузі дослідження, формулювати мету власного наукового дослідження як складову загальноцивілізаційного та загальносоціального процесу	КЕП-02

6. Спеціальні професійні

здатність застосувати сучасні способи теоретичного аналізу наукових проблем в галузі та вміти здійснювати теоретичні узагальнення;	КСП-01
здатність формулювати наукову проблему, робочі гіпотези досліджуваної проблеми, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики	КСП-02
володіння кількісними та якісними методами обробки, структурування та аналізу соціальної інформації	КСП-03
уміння застосовувати методи соціальних, соціально-педагогічних, соціально-психологічних досліджень до вирішення фундаментальних завдань, до оцінки впливу на соціальне середовище, соціальну експертизу, соціальне планування та проектування	КСП-04
володіння сучасною методологією і теорією досліджень, що дозволяє з використанням сучасних методів виявляти форми соціальних структур різних видів , закономірності і унікальні особливості територіальної організації суспільства, включаючи її економічні, соціальні, політичні та рекреаційні компоненти	КСП-05
уміння пропонувати та обґрунтовувати гіпотези та вміння їх емпірично	КСП-06

перевіряти, отримуючи приріст наукового знання.	КСП-07
володіння концептуальними засадами сталого розвитку на глобальному і регіональному рівнях і готовність застосування отриманих знань для забезпечення сталого розвитку на різних соціальних рівнях	КСП-08

11. Врахування відповідності запланованих результатів навчальної та наукової діяльності до потреб ринку праці та потенційних роботодавців

У сучасних суспільствах відбувається швидке оновлення системи знання, розвиток дослідницької методології, статистичних баз даних і способів їх аналізу. Крім того, наукові та навчальні інститути, структури державного управління та бізнесу постійно підвищують вимоги щодо кадрового забезпечення своєї діяльності. У зв'язку з цим з боку ринку праці та потенційних роботодавців підвищується зацікавленість до залучення фахівців найвищої кваліфікації, тобто третього освітньо-наукового рівня вищої освіти, якому відповідає ступінь вищої освіти доктора філософії з відповідної спеціальності. Вимоги ринку інституціоналізовані у Класифікаторі професій ДК 009:2010, затвердженого Наказом № 327 Держспоживстандарту України від 28.07.2010, та Наказом №457 Держспоживстандарту України від 11.10.2010, та окреслюють сфери діяльності випускників аспірантури, серед яких діяльність: в галузі вищої освіти (85.4), наукових досліджень та розробок (72), в інших професійних, технічних та наукових видах діяльності (74) - (табл. 3).

Таблиця 3

Класифікація професій, що відповідає ОНП підготовки докторів філософії за спеціальністю «соціальна робота» (фрагмент)

2310	Викладачі університету та інших вищих навчальних закладів
2310.2	Інші викладачі університетів та вищих навчальних закладів
24623	Керівник самодіяльного об'єднання
22129	Завідувач центру (соціальна робота)
2446.1	Науковий співробітник-консультант (соціальний захист населення)
2419.1	Молодший науковий співробітник (інтелектуальна власність)
2412.2	Фахівець з питань зайнятості (хедхантер)
2412.2	Експерт із соціальної відповідальності
2419.3 80	Державний соціальний інспектор
2419.3	Спеціаліст державної служби
2442.2	Соціальний патолог

Таким чином, заплановані результати навчальної та наукової підготовки фахівців вищого рівня можуть бути цікаві та затребувані такими суб'єктами ринку праці, потенційними роботодавцями, як:

1. Суб'єкти сфери освіти, зокрема ВНЗ, – це одні з багатьох потенційних роботодавців, які вимагають від працівників не тільки високого рівня виконавчої дисципліни та ґрунтовної теоретичної бази. Сучасні викладачі – це мобільні, комунікабельні, творчі особистості, які вміють швидко і якісно вирішувати завдання в умовах динамічного середовища, володіють практичними навичками та іноземною мовою, здатні підвищувати свій професійний рівень тощо. Складові вищеозначеної освітньо-наукової програми дозволяють сформувати викладача нової генерації, а саме:

- вивчення аспірантом нормативних навчальних дисциплін та дисциплін за вибором забезпечують підвищення професійної майстерності аспірантів у майбутній викладацькій діяльності за спеціальністю в галузі соціальних наук та набуття ними додаткових загальних і фахових компетенцій (поглиблення теоретичних та методологічних засад соціальної роботи як науки; поглиблення філософської підготовки, що орієнтовані на професійну діяльність та удосконалення професійної іноземної мови);
- проходження аспірантської практики дає можливість набути досвіду педагогічної та навчально-методичної роботи у вищих навчальних закладах, розвинути професійно-педагогічні компетентності, оволодіти технологіями проведення навчальних занять та підготовки навчально-методичних матеріалів за курсами дисциплін, що читаються у ВНЗ;
- науково-дослідницькі компетентності, набуті в ході здійснення самостійного наукового пошуку, що забезпечуватиме тісний зв'язок сучасної науки і практики з навчальним процесом і дасть можливість підвищити рівень ефективності підготовки сучасного соціального робітника.

2. Для роботодавців, якими є науково-дослідні установи НАН України, а також науково-дослідні функціональні підрозділи міністерств і відомств затребуваними є фахівці, що володіють глибокими теоретичними знаннями, уміннями та навичками аналізу соціальних та пізнавальних процесів, вміють самостійно здійснювати наукові дослідження, отримувати наукові результати, продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми, пов'язані з аналізом та оцінюванням суспільно-просторових явищ та процесів. Науково-дослідницька складова підготовки фахівця вищої кваліфікації дозволяє задовольнити потреби вищеозначених роботодавців, а саме через набуття аспірантом фахових компетенцій щодо організації соціологічних досліджень; збирання, опрацювання та аналізу соціальної інформації; здійснення теоретичних узагальнень, просторового аналізу та інтерпретації суспільних процесів та явищ, підготовки наукових, аналітичних звітів та наукових публікацій.

3. Висококваліфіковані фахівці в галузі соціальної роботи за спеціальністю «Соціальна робота» здатні виявляти просторові закономірності взаємовідносин в системах «людина-людина», здійснювати моніторинг, моделювання та прогнозування розвитку соціосистем різних ієрархічних рівнів. Таких компетентностей набувають аспіранти в рамках теоретичної та практичної підготовки, які навчаються за ОНП підготовки докторів філософії в галузі соціальної роботи за спеціальністю «Соціальна робота», а також в процесі самостійної науково-дослідницької роботи.

4. Затребуваність висококваліфікованих дослідників-соціальних робітників при реалізації міжнародних наукових проектів, в діяльності міжнародних організацій з порівняльного оцінювання стану розвитку та якості суспільно-просторових процесів.

12. Перспективи працевлаштування випускників аспірантури

Результатами виконання ОНП підготовки докторів філософії за спеціальністю Науки про Землю, присвоєння їм відповідної академічної кваліфікації згідно Класифікатору професій ДК 003:2010, затвердженого Наказом Держспоживстандарту України від 28.07.2010 за № 327 та враховуючи реальні потреби ринку праці випускники аспірантури мають такі перспективи працевлаштування (табл. 4):

1. Посада асистента (викладача) кафедри вищого навчального закладу (викладання дисциплін, таких як: «Вступ до соціальної роботи», «Технології соціальної роботи», «Історія та теорія соціальної роботи», «Соціальна політика» тощо).

2. Посада наукового співробітника науково-дослідницької установи, як-то: Інститут педагогіки НАПН України, Інституту соціології НАН України, Інститут демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України, Інститут стратегічних досліджень при Президентові України, ДП «Український державний науково-дослідний інститут проектування міст «ДІПРОМІСТО» імені Ю.М. Білоконя.

3. Посада фахівця з питань зайнятості, експерта із соціальної відповідальності обласних, районних державних адміністрацій.

4. Керівник самодіяльного об’єднання, соціальний патолог у всіх державних, комунальних і приватних установах для інтерпретації суспільної інформації та її соціального відображення..

5. Посада спеціаліста державної служби, державного соціального інспектора, експерта із соціальної відповідальності в консалтингових фірмах та ЗМІ.

Таблиця 4.

Покажчик професійних назв робіт за кодами професій, що відповідає ОНП підготовки докторів філософії за спеціальністю Соціальна робота (фрагмент)

Код КП	КОД ЗКППТР	ВИПУСК ДКХП	Професійна назва роботи
1120.1			Керівник урядового органу державного управління
1120.1			Міністр України
1120.1			Уповноважений з прав людини
1143.2			Вища посадова особа самоврядувальної організації (крім національних академій України)
1143.4			Вища посадова особа громадської організації (у галузі культури, освіти, благодійності, прав людини та ін.)
1143.4			Голова (інша вища посадова особа) відділення громадської організації (гуманітарної, спеціалізованої)
1210.1	21395		Директор кабінету (методичного, навчально-методичного)
1210.1	21580		Директор навчального пункту
1210.1			Директор центру професійної орієнтації молоді
1210.1		80	Керівник (начальник) установи соціального захисту населення
1226.1	20720		Головний директор програм
1226.1		68, 80	Директор центру підвищення кваліфікації
1229.1			Виконавчий директор Фонду
1229.1			Директор центру соціальних служб для молоді
1229.1			Заступник начальника управління (самостійного) - начальник відділу
1229.1		76	Керівник служби
1229.3			Директор центру соціальних служб для молоді
1229.3	21988		Завідувач відділу (місцеві органи державної влади)
1229.3		76	Завідувач сектору апарату (місцева державна адміністрація)
1229.3	23898	80, 76	Начальник відділу (місцеві органи державної влади)
1229.6	22093	81	Завідувач закладу клубного типу
1229.6	22129	81	Завідувач центру (молодіжног
1229.6	24623	81	Керівник самодіяльного об'єднання (клубу за інтересами)
1229.6	23753		Начальник дитячого приймача-розподільника

1229.7	-		Начальник центру (психологічного забезпечення, соціально-трудової реабілітації дорослих, з надання соціальних послуг тощо)
1232	24053	1	Начальник відділу соціального розвитку
1232	24054	1	Начальник лабораторії соціології та психофізіології прац
1237.2	21988		Завідувач (начальник) відділу (науково-дослідного, конструкторського, проектного та ін.)
1237.2	24030		Начальник (завідувач) сектору (науково-дослідного, конструкторського та ін.)
2310.2			Викладач вищого навчального закладу
2359.2	24275		Організатор позакласної та позашкільної виховної роботи з дітьми
2412.1	23667		Науковий співробітник (праця та зайнятість)
2412.2			Експерт із соціальної відповідальності
2442.2			Соціальний патолог
2443.2			Експерт із суспільно-політичних питань
2446.1			Молодший науковий співробітник (соціальний захист населення)
2446.1	23667	-	Науковий співробітник (соціальний захист населення)
2446.1			Науковий співробітник-консультант (соціальний захист населення)

13. Розподіл змісту освітньо-наукової програми та навчальний час за дисциплінами підготовки

	Назва дисципліни	Загальний обсяг	
		кредитів	годин
Обов'язкові навчальні дисципліни			
Англійська мова		7	210
Історія та філософія науки		4	120
Сучасні інформаційні технології в освіті і науці		3	90
Методи наукових досліджень та планування експерименту		3	90
Педагогіка та психологія вищої школи		3	90
Разом		**20**	**600**
Дисципліни вибору ВНЗ			
Сучасні концепції теорії та практики соціальної роботи		3	90
Методологія дисертаційного дослідження і підготовки дисертаційної роботи в галузі соціальних наук наук		3	90
Кількісні методи обробки та аналізу соціальної інформації		3	90
Разом		**9**	**270**
Рекомендаційний перелік дисципліни вільного вибору аспіранта			
Соціальна робота з асоціальними сім'ями і дітьми з девіантною поведінкою / Соціально-педагогічна робота з сім'ями і дітьми		3	90
Методологія управління проектами та програмами / Методика роботи з науковим текстом/Іноземна мова		6	180
Соціальна робота в навчальних закладах/Соціальна робота в пенітенціарних установах		6	180
Разом		**15**	**450**
Аспірантська практика		**6**	**180**
Разом		**50**	**1500**

14. Анотації дисциплін

Обов'язкові навчальні дисципліни

«Англійська мова»

Мета: розвиток знань, умінь та навичок усіх видів мовлення для опанування такого рівня знань, який забезпечить досягнення необхідної для фахівця комунікативної спроможності у сферах академічного і професійного спілкування в усній та письмовій формах.

Предмет: академічна англійська письмова і усна мови.

Зміст курсу:

Теоретичні засади нормативності англійської мови та мовлення;

форми, явища та конструкції, характерні для граматики англійської мови у межах програми;

мовні форми, властиві для наукового, офіційного та розмовного регістрів академічного і професійного мовлення;

фонетика, орфографія, морфологія, синтаксис та лексичний склад англійської мови;

різні види мовних засобів, характерних для усного та писемного мовлення.

Місце у структурно-логічній схемі: перший і другий рік навчання.

«Історія та філософія науки»

Мета: надання знань з філософії як світогляду людини, або сукупності поглядів на світ у цілому та ставлення людини о цього світу, в розумінні онтологічних, гносеологічних, аксіологічних і соціальних проблем буття.

Предмет: інформаційні процеси і технології в освітньому та науково-дослідному процесі.

Зміст курсу:

Предмет і основні категорії навчальної дисципліни «Історія і філософія науки». Зміст і функції філософії в суспільстві. Основні напрями, течії та школи в історії філософії; розвиток філософської думки в Україні; сучасна світова філософія. Основні форми та динаміка буття. Проблема свідомості в філософії. Шляхи і способи пізнавального освоєння світу; форми та методи наукового пізнання. Соціальна філософія; проблема людини у філософії. Глобальні проблеми сучасності.

Місце у структурно-логічній схемі: перший рік навчання.

«Сучасні інформаційні технології в освіті та науці»

Мета: забезпечення загальної теоретичної підготовки аспірантів, яка слугуватиме основою для їхньої практичної роботи, пов'язаної з викладацькою діяльністю; опанування новітніми інформаційними технологіями у галузі освіти; формування інформаційної культури та готовності аспірантів до майбутньої професійної діяльності в умовах її інформатизації; стимулювання інтелектуальної активності аспірантів, становлення творчої, активної, відповідальної та ініціативної особистості, яка б гармонійно поєднувала у собі духовний, психічний, інтелектуальний та інформаційний розвиток.

Предмет: інформаційні процеси і технології в освітньому та науково-дослідному процесі.

Зміст курсу:

Предмет і основні категорії навчальної дисципліни «Сучасні інформаційні технології в освіті». Інформаційно-освітнє середовище. Мережні технології навчання. Навчальний заклад як організаційна структура дистанційного навчання. Технічні і програмні засоби забезпечення технології дистанційного навчання. Інтеграція педагогічних і інформаційно-комунікаційних технологій. Використання Інтернет-технологій і ресурсів у вищій школі.

Інформаційні системи наукового призначення. Системи організації взаємодії міжнародного наукового співробітництва. Наукометричні системи та бази даних.

Місце у структурно-логічній схемі: третій рік навчання

«Методи наукових досліджень та планування експерименту»

Мета: прищепити науковцям навички оперування категоріально-понятійним апаратом методологічного знання, досягнути засвоєння ними вихідних логічних та логіко-методологічних процедур, що ними користується сучасна наука, перш за все на ґрунті соціально-гуманітарних наук. Ознайомити аспірантів із ідеями видатних представників світової та української методологічної думки; сприяти розумінню ними значення логічного апарату наукового пошуку для підвищення ефективності науки; зорієнтувати аспірантів щодо актуальних проблем сучасної наукової методології, в тому числі – в соціально-гуманітарному пізнанні. Сформувати у аспірантів вміння з нових дослідницьких позицій формулювати загальну методологічну базу та логіку власного наукового дослідження.

Предмет: наукове мислення, його форми і логіка, наукова творчість.

Зміст курсу:

Наука як особлива форма пізнання, сфера культури та соціальний інститут. Наука як вид пізнавальної діяльності та феномен сучасної цивілізації.

Поняття наукового пізнання. Наукове пізнання як предмет методологічного аналізу.

Методологічні засади наукового дослідження. Основні поняття і категорії наукової методології.

Методи наукового пізнання. Метод і методологія. Класифікація методів.

Метод теоретичних і емпіричних досліджень.

Сучасні тлумачення сутності наукової методології та місця в ній логіки.

Роль логічних процедур у формуванні і функціонуванні наукового знання.

Інформаційна база наукового пізнання.

Організація наукового дослідження.

Місце у структурно-логічній схемі: перший рік навчання

«Педагогіка та психологія вищої школи»

Мета: формування обізнаності у науковців з основ історії педагогіки та дидактики вищої школи, ознайомлення зі специфікою навчального процесу в Україні та європейських держав, психологічними засадами організації освітнього процесу у вищій школі, підготовка до викладання педагогічних та гуманітарних дисциплін у вищих навчальних закладах. Допомога у засвоєнні теоретичних знань, формуванні вмінь та навичок діяльності викладача вищої школи; підготовка до проходження педагогічної практики.

Предмет: психолого-педагогічні засади педагогічної діяльності у вищій школі.

Зміст курсу:

Педагогіка вищої школи як наука, її предмет, завдання та методи науково-педагогічних досліджень.

Дидактика вищої школи як наука. Її завдання, основні категорії та принципи. Навчальний процес у вищій школі як система організаційних і дидактичних засобів.

Поняття про методи, форми та прийоми навчання у вищій школі.

Процес, шляхи і засоби виховання студентської молоді.

Особливості розвитку особистості студента.

Типологія особистості студента та викладача.

Психологія професійної освіти .

Психологія діяльності викладача в умовах вищої школи.

Психолого-педагогічні особливості студентів як суб’єктів навчання і виховання.

Місце у структурно-логічній схемі: другий рік навчання

Дисципліни за спеціальністю (231 Соціальна робота)

«Сучасні концепції теорії та практики соціальної роботи»

Мета: виховання у аспірантів соціальної культури, вмінь та звички постійної включеності науковця до найсучаснішого та найновішого наукового дискурсу; формування знань з сучасних соціальних досліджень та практики соціальної роботи, а також вміння пов'язувати найновіші та найсучасніші тенденції в соціальних науках з класичними парадигмами та їх послідовниками.

Предмет: найновіші та найсучасніші концепції та практичні новації соціальних наук, їхня взаємна пов'язаність, їхня структурна та логічна розташованість в історико-соціальному, науково-соціальному, персональному просторах.

Зміст курсу:

Соціальна робота перед постійними викликами сучасної науки і практики. Науково-методологічна криза в соціальній роботі. Наукові школи в сучасній соціальній роботі. Місце соціальної роботи у системі наук. Соціальна робота серед інших суспільних наук. Трансформація внутрішньої структури соціальної роботи та виявлення її місця і статусу в системі наук.

Проблема предмету і об'єкту соціальної роботи. Визначення об'єкту і предмету соціальної роботи різними науковими школами, дискусивність та плюралізм у визначенні об'єкту і предмету соціальної роботи як науки. Проблема співвідношення теоретичного та емпіричного в соціальномузнанні, , специфіки соціальних явищ і процесів.

Сучасна система соціальної роботи, процеси диференціації, структурна організація сучасної соціальної роботи. Нові напрямки розвитку соціальної роботи як науки. Проблема формування єдиної комплексної соціальної роботи. Роль сучасних соціальних досліджень в пізнанні об'єктивного світу.

Місце у структурно-логічній схемі: другий - четвертий рік навчання.

«Методологія дисертаційного дослідження і підготовки дисертаційної роботи в галузі соціальних наук наук»

Мета: формування у аспірантів компетентностей для розробки теоретико-методологічних засад власного дисертаційного дослідження, ознайомлення їх з теоретичними основами та способами організації пізнавального процесу, що характеризують пізнання з погляду його загальних форм, можливостей пізнавальних засобів та механізмів, які зумовлюють логічну послідовність дисертаційного дослідження в галузі соціальних наук .

Предмет: теорія та методологія дисертаційного дослідження в галузі соціальних наук, обгрунтування та презентація наукових результатів.

Зміст курсу:

Наукові дослідження в галузі соціальних наук наук загалом і за спеціальністю «Соціальна робота», їх специфіка. Постановка і формулювання наукової проблеми в дисертаційному дослідженні.

Методика виконання дисертаційних досліджень за спеціальністю «Соціальна робота».

Інформаційна база дисертаційного дослідження. Принципи збирання інформаційного матеріалу.

Відбір джерельної бази дисертаційного дослідження.

Поняття бібліографії. Принципи складання бібліографії. Комп'ютерні програми, призначені для складання бібліографії.

Організація і послідовність проведення дисертаційного дослідження. Рівні наукового дослідження. Організація роботи з емпіричними та науково-теоретичними даними.

Організація викладу результатів дисертаційного дослідження. Апробація дисертаційного дослідження.

Вимоги до оформлення дисертаційної роботи.

Місце у структурно-логічній схемі: перший - третій рік навчання.

«Кількісні методи обробки та аналізу соціальної інформації»

Мета: формування у аспірантів компетентностей для розробки теоретико-методологічних засад власного дисертаційного дослідження, ознайомлення їх з теоретичними основами та способами організації пізнавального процесу, що характеризують пізнання з погляду його загальних форм, можливостей пізнавальних засобів та механізмів, які зумовлюють логічну послідовність дисертаційного дослідження.

Предмет: розкриття основних положень методології розробки і управління кількісними методами обробки інформації як інструменту планування, вирішення назрілих проблем та виконання завдань, пов'язаних з розвитком людини і суспільства.

Зміст курсу:

Поняття кількісного методу обробки інформації. Класифікація методів. Особливості застосування їх у наукових дослідженнях

Націленість на отримання кількісної інформації про велике число об’єктів дослідження. Вивчення об'єктивних, кількісно вимірюваних характеристик поведінки людей. Розповсюдження результатів дослідження на всю сукупність і узагальнення про населення країни чи певного регіону, внаслідок охоплення багатьох респондентів. Строгі статистичні моделі, використання великих вибірок, що дозволяє виявити кількісні (числові) значення досліджуваних показників. Обробка інформації за допомогою впорядкованих процедур, кількісних за своєю природою. Статистична достовірність результатів досліджень, їх можна екстраполювати на все населення регіону чи на ту групу, на яку направлене дослідження.

Місце у структурно-логічній схемі: другий рік навчання

Дисципліни вільного вибору аспіранта

«Методологія управління проектами та програмами»

Мета: практичне оволодіння методологією управління проектами та програмами у соціальній роботі.

Предметом дисципліни є соціальні проекти і програми, покликані сприяти покращенню соціального клімату у суспільстві. Методологічні засади створення та управління соціальним проектуванням.

Зміст курсу: сучасні дослідження в області управління проектами та досягати наукових результатів, які створюють нові знання, із звертанням уваги до актуальних задач\проблем та використанням новітніх наукових методів; методологічне обгрунтування та технологічно грамотне здійсненняи наукового дослідження, інтерпретація його результатів; прийняття управлінських рішень на основі технологій програмного забезпечення менеджменту на найсучаснішому рівні; організація роботи кафедри, факультету, університету, принципи організації роботи науково-дослідного сектору (лабораторії), науково-дослідної теми за профілем навчання (розподіл функціональних обов’язків, технічне завдання НДР, місце науково-дослідного сектору/лабораторії у системі наукової роботи кафедри структурних підрозділів вишу, факультету та університету тощо).

Місце дисципліни у структурно-логічній схемі: другий рік навчання.

«Методика роботи з науковим текстом»

Мета: формування обізнаності науковців із методикою роботи з науковим текстом, розширення уявлення про наукову мову, основні категорії, властивості, структуру, мовні засоби наукового тексту; опанування технологією роботи з науковим текстом, розвиток умінь і навичок мовностилістичного аналізу наукового тексту; допомога аспірантам в досконалому засвоєнні сучасних норм української наукової мови й у застосуванні їх у власних наукових текстах (статтях, монографіях, дисертаціях тощо) на граматичному, орфографічному та лексико-семантичному рівнях; створення якісних наукових текстів тощо.

Предмет: культура писемного наукового мовлення.

Зміст курсу:

1. Наукова мова як комунікативний феномен. Філософія і прагматика.
2. Мовна структура наукового стилю за рівнями.
3. Комунікативно-прагматична специфіка наукових текстів.
4. Робота з науковим текстом.
5. Граматичні і словотвірні норми у структурі сучасного наукового тексту.
6. Лексичні норми у структурі сучасного наукового тексту.

Місце у структурно-логічній схемі: другий рік навчання.

«Іноземна мова»

Мета: практичне оволодіння іноземною мовою у різних видах мовленнєвої комунікації, що дає можливість: вільно читати оригінальну літературу іноземною мовою з відповідної галузі знань; перекладати і анотувати інформацію з іншомовних джерел; вести співбесіду іноземою мовою за темами, що пов’язані з науковою роботою аспіранта зі спеціальності.

Предмет дисципліни - подальший розвиток іншомовної комунікативної компетентності, у різних сферах мовленнєвої комунікації.

Зміст курсу : Поняття стиль, принципи поділу на стилі. Науковий стиль та його специфіка. Синтаксис наукового стилю. Термінологічна лексика та способи її утворення. Особливості художнього тексту, його категорії. Етапи аналізу художнього тексту. Актуалізація мовних одиниць на різних рівнях художнього тексту. Вживання форм інфінітиву після модальних слів. Поняття про форми інфінітиву. Вживання інфінітиву без частки to. Синтаксичні функції інфінітиву. Об’єктний та суб’єктний інфінітивний комплекс. Прийменниковий інфінітивний комплекс. Поняття про форми герундія. Категорії часу, стану герундія. Функції герундія в реченні. Особливості вживання герундія в реченні. Утворення предикативних конструкцій з герундієм. Умовний спосіб. Наукові напрями започаткованого дослідження. Проблема дослідження. Тема. Гіпотеза дослідження. Методологія дослідження. Обґрунтування дослідження. Текст роботи. Висновки. Результати експерименту. Анотація. Резюме в авторефераті. Переклад тексту за профілем дисертаційного дослідження. Продукування власного тексту з опорою на профільну терміносистему. Дискусія по тексту. Анотування публіцистичного тексту. Анотування наукового тексту. Складання словника термінологічного апарату за темою наукового дослідження. Висвітлення основних напрямів дисертаційного дослідження (summary). Мовна і мовленнєва культура науковця. Мовленнєва поведінка та культура мовлення в типових академічних, професійних, соціально-культурних та соціально-побутових ситуаціях.

Місце у структурно-логічній схемі: другий рік навчання.

«Соціальна робота з асоціальними сім'ями і дітьми з девіантною поведінкою»

Метою дисципліни є розкриття механізмів виявлення асоціальних сімей та девіантних дітей; визначення специфіки соціальної роботи з ними; ознайомлення із сучасними стратегіями та основними технологіями, що застосовуються в соціальній роботі з дітьми груп ризику.

Предметом дисципліни є ознайомлення з принципами, змістом, методами і технологіями соціальної роботи з асоціальними сім'ями та девіантними дітьми, з основними стратегіями соціальної роботи з членами родини «груп ризику», що сприяє формуванню професійного рівня і готовності до роботи з такими категоріями людей.

Зміст курсу:

Теоретичні та методичні засади соціальної роботи з асоціальними сім'ями та девіантними дітьми. Асоціальна сім'я як об'єкт соціальної роботи Групи ризику як соціально-демографічна категорія. Вікові та соціально- психологічні особливості девіантних дітей. Морально-етичні і професійні принципи соціальної роботи з асоціальними сім'ями та девіантними дітьми. Особливості спілкування з девіантними дітьми та ресурси соціальної діяльності у роботі з ними. Система підготовки професійних кадрів та волонтерів до роботи з асоціальними сім'ями. Проблема розбудови системи служб соціальної роботи з асоціальними сім'ями. Критерії ефективності надання соціальних послуг асоціальним сім'ям. Соціальна робота по реабілітації підлітків та молоді з девіантною поведінкою. Проблема девіантної поведінки підлітків та молоді. Форми прояву девіантності. Поняття „соціальна реабілатація" підлітків та молоді з девіантною поведінкою. Принципи соціальної реабілітації. Функції соціальної реабілітації. Зміст соціальної корекції девіантної поведінки підлітків та молоді. Етапи соціальної роботи з підлітками та молоддю, схильними до девіантної поведінки: діагнос тичний (його форми і методи); реалізації соціально-реабілітаційної програми (його напрями, форми і методи).

Місце дисципліни у структурно-логічній схемі: перший і другий рік навчання.

«Соціально-педагогічна робота з сім'ями і дітьми»

Метою дисципліни є полягає в оволодінні системою знань про сім'ю, типи і функції сім'ї, проблеми у сучасній сім'ї та шляхи розв'язання цих проблем; засвоїти основні теоретичні положення і основоположні принципи соціальної роботи із сім'ями; вивчити особливості основних форм, методів і напрямів соціальної роботи із сім'ями, що цього потребують.

Предметом дисципліни є теоретичні основи, зміст та технології надання компетентної соціальної допомоги різним типам сімей, родин, які виховують дітей; підготовка майбутніх соціальних педагогів до професійної діяльності в системі соціальних служб, закладах освіти і установах соціальної сфери.

Зміст курсу: сім'я – об'єкт соціальної роботи. Причини, що викликають сімейні дисфункції. Сутність загальних соціальних проблем сучасної сім'ї. Соціальні проблеми окремих категорій сімей: неповних, в т.ч. неповних розширених; багатодітних (в першу чергу неблагополучних), сімей інвалідів, сімей, що виховують дітей-інвалідів, повних малодітних сімей в ситуації соціального чи

сімейного неблагополуччя. Особливості роботи соціального педагога з різними типами сімей. Технології соціально-педагогічної роботи з сім'єю. Види і форми соціальної допомоги сім'ї: екстрене втручання, робота спрямована на збереження стабільності сім'ї, робота спрямована на соціальний розвиток сім'ї та її членів. Внутрішньосімейна жорсткість (морально-психологічне насилля, емоційно-психологічна жорстокість, фізичне і сексуальне насилля) та шляхи її подолання. Методи роботи з проблемною сім'єю: спрямованої зміни, "сімейної згоди", "побудови генограми сім'ї". Специфіка роботи з асоціальними сім'ями (алкоголіків, наркозалежних осіб) та конфліктними сім'ями. Гейткінг як система попередження потрапляння дітей в інституційні заклади. Соціально- педагогічна допомога, спрямована на гармонізацію сімейних стосунків. Оцінювання потреб сім'ї як базова технологія соціально-педагогічної роботи. Процедура оцінки потреб дитини та сім'ї.

Місце дисципліни у структурно-логічній схемі: перший і другий рік навчання.

«Соціальна робота в навчальних закладах»

Мета курсу полягає в розкритті специфіки соціальної роботи в різних типах загальноосвітніх навчальних закладів.

Предметом вивчення є вивчення професійного портрету соціального працівника, вимог до його рівня знань та умінь; вивчення питання статусу, його основних функціональних обов'язків, розгляд питань нормативно-правового забезпечення діяльності соціального педагога, організації його "робочого столу", планування, ведення документації та звітності; налагодження взаємодії з учасниками навчально-виховного процесу та іншими суб'єктами соціально-педагогічної діяльності.

Зміст курсу:

Типологія закладів системи освіти. Система дошкільної освіти: ясла, ясла-садки, дитячі садки, ясла-садки компенсуючого типу, будинки дитини, дитячі будинки інтернатного типу, ясла-садки сімейного типу, ясла-садки комбінованого типу, центри розвитку дитини тощо. Типи загальноосвітнього навчального закладу I, II, III ступенів: середня загальноосвітня школа, вечірня (змінна) школа, спеціалізована школа (школа- інтернат), гімназія, ліцей, колегіум, загальноосвітня санаторна школа (школа- інтернат), школа соціальної реабілітації тощо. Навчальні заклади додаткової освіти дітей: палаци, будинки, центри дитячої, юнацької творчості; школи мистецтв, естетичного виховання; клуби; студії; дитячі оздоровчо-освітні табори тощо. Характеристика соціально-психологічної служби системи освіти України. Мета, завдання, функції та принципи діяльності соціально-психологічної служби. Посадові обов'язки соціального працівника в закладах освіти. Функції соціально-педагогічної роботи фахівця закладу освіти. Кваліфікаційні вимоги до соціального педагога. Взаємодія соціального працівника в закладі освіти з директором, заступником директора з виховної роботи, практичним психологом, вчителями, класними керівниками, педагогом-організатором, логопедом (дефектологом), лікарем (медсестрою).

Місце дисципліни у структурно-логічній схемі: третій рік навчання.

«Соціальна робота в пенітенціарних установах»

Мета: Метою викладання навчальної дисципліни «Соціальна робота в умовах пенітенціарної системи» є послідовний і систематичний розгляд специфіки

використання теоретичних основ практики та технологій соціальної роботи в закладах пенітенціарної системи України, особливостей використання технологій соціальної роботи з різними категоріями засуджених та особами, які звільняються з місць позбавлення волі; теоретичних основ пенітенціарної системи та сучасної пенітенціарної політики в контексті дотримання вимог Міжнародно-правових стандартів поводження із засудженими.

Предметом дисципліни: вивчення навчальної дисципліни є вітчизняна пенітенціарна система як державно-правовий інститут, його історичний розвиток, сучасний стан та пенітенціарна політика, значущість соціальних технологій і технологій соціальної роботи в умовах пенітенціарної системи, їх основні принципи, визначає теоретичні основи розробки технологій соціальної роботи, дає характеристику найважливіших загальних, міждисциплінарних та конкретних технологій соціальної роботи з різними категоріями засуджених та особами, які звільняються з місць позбавлення волі.

Зміст курсу:

Пенітенціарна система та її функції. Поняття «система установ і органів виконання покарань». Структура пенітенціарної служби та види органів і установ виконання покарань. Діяльність діючої пенітенціарної системи. Мета соціальної роботи в пенітенціарній системі. Специфічні риси соціальної роботи в пенітенціарній системі. Задачі соціальних працівників у роботі з ув'язненими. Принципи та функції діяльності соціального працівника у пенітенціарній сфері. Основні напрями діяльності соціального працівника в пенітенціарній системі. Професійно-етичний кодекс соціального працівника пенітенціарної системи.

Місце дисципліни у структурно-логічній схемі: третій рік навчання.

.

15. Графік виконання індивідуального плану науково-дослідницької роботи аспірантами за ОНП підготовки докторів філософії в аспірантурі Херсонського державного університету за спеціальністю 231 «Соціальна робота»

Рік навчання	Робота над дисертацією	Публікація статей	Апробація результатів (виступи на конференціях)	Впровад-ження
1 рік навчання				
1 півріччя	Робота з першоджерелами за темою дисертації. Обгрунтування теми та структури роботи.	-	-	-
2 півріччя	Формування інформаційної	-	-	-

	бази дисертаційного дослідження. Написання теоретичної частини дисертаційної роботи.			
2 рік навчання				
1 півріччя	Оброблення та аналіз інформаційної бази дослідження	1	1	-
2 півріччя	Робота над емпіричною частиною дисертаційного дослідження.	1	-	1
3 рік навчання				
1 півріччя	Узагальнення результатів дисертаційного дослідження	1	1	-
2 півріччя	Представлення рукопису дисертації на кафедру Аспірантська практика.	1	1	1
4 рік навчання				
1 півріччя	Формування висновків і рекомендацій. Закінчення роботи над дисертацією	2	1	1
2 півріччя	Оформлення тексту дисертаційної роботи та подання дисертації до захисту. Проходження процедури захисту дисертації.	-	-	-

Обсяг освітньої складової програми – 50 кредитів ЄКТС
Термін навчання – 4 роки
Форма навчання – денна

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до навчального плану

Код та найменування спеціальності 231Соціальна робота

Рівень вищої освіти доктор філософії

Спеціалізація _____

Освітня складова освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії в галузі соціальної роботи зі спеціальності 231 Соціальна робота

Форма навчання денна

Загальний обсяг у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи та строк навчання 50 кредитів, 4 роки навчання_____

Навчальний план, затверджений Вченою радою 28.11.2016 протокол № 5
(дата та номер протоколу)

Відповідність вимогам стандарту вищої освіти (в разі наявності) _____

_____

Відповідність вимогам професійного стандарту (в разі наявності) _____

_____

Вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання ступінь вищої освіти «магістр»

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання	Найменування навчальних дисциплін, практик
І. Цикл обов'язкових дисциплін		
- здатність до професійного спілкування іноземними мовами, забезпечувати гармонійні та конструктивні взаємовідносини при виконанні завдань для досягнення цілей професійної діяльності; - здатність толерантно сприймати культуру, спілкування та звичаї інших країн і народів; - здатність працювати в полікультурному середовищі для забезпечення комунікаційної взаємодії у міжнародному туристичному бізнесі.	- знання методик і володіння практичними навичками професійного спілкування іноземними мовами з використанням комунікативних технік і технологій; - уміння залежно від ситуації обирати найбільш відповідні засоби спілкування та канали комунікацій; - уміння чітко, послідовно та логічно висловлювати свої думки іноземними мовами, аргументувати, вести результативні ділові бесіди, підтримувати мережу контактів з іноземними партнерами; - знання особливостей національних стилів ділового	Англійська мова

	спілкування в різних регіонах і країнах світу.	
- здатність до філософської та наукової аргументації, володіння навичками застосування законів, принципів, категорій, що необхідні для дослідження природних і соціальних явищ, мисленнєвих процесів; - здатність до самостійного критичного стилю мислення, формування власної світоглядної позиції; - здатність до самостійного навчання новітнім методам наукового дослідження; - здатність застосовувати набуті філософсько-методологічні знання в подальшій науковій та викладацькій діяльності; здатність до ефективних комунікаційних взаємодій в науковому співтоваристві, в тому числі засобами інформаційних технологій; - здатність до ефективних комунікаційних взаємодій в науковому співтоваристві, в тому числі засобами інформаційних технологій.	- базові знання з історії науки, що сприяють глибокому осмисленню закономірностей розвитку наукового пізнання та способів отримання ґрунтових наукових результатів; - базові знання з філософії науки, що поглиблюють теоретичну підготовку аспірантів до наукової діяльності; - розуміння місця і ролі науки в суспільстві, цінностей наукової раціональності, вміння критично оцінювати та використовувати методологічні програми та методи сучасної науки; - досягнення глибокого рівня методологічної підготовки науковця, а саме вільне володіння філософськими та загальнонауковими методами пізнання, знання сучасних загальнонаукових методологічних програм; - сформованість універсалізму дослідника, що здатний працювати в сучасних міждисциплінарних наукових галузях.	Історія та філософія науки
- êîìïåòåíòí³ñòü ñòâîðåííÿ åôåêòèâíîãî ³íôîðìàö³éíî-îñâ³òíüîãî ñåðåäîâèùà; - çäàòí³ñòü ³íòåãðóâàòè ñó÷àñí³ ïåäàãî㳷í³ òà ³íôîðìàö³éíî-êîìóí³êàö³é³õ òåõíîëîã³¿ ó óìîâàõ âèùî¿ øêîëè; - çäàòí³ñòü äîö³ëüíî âèêîðèñòîâóâàòè íàáóò³ òåîðåòè÷í³ çíàííÿ òà ïðàêòè÷í³ âì³ííÿ òà íàâè÷êè ôîðìóâàííÿ îïòèìàëüíèõ óìîâ îðãàí³çàö³¿ îñâ³òíüîãî ïðîöåñó (çîêðåìà äèñòàíö³éíîãî íàâ÷àííÿ) çàñîáàìè ³íôîðìàö³éíî-êîìóí³êàö³éíèõ òåõíîëîã³é; - çäàòí³ñòü äî åôåêòèâíèõ êîìóí³êàö³éíèõ âçàºìîä³é â ñèñòåì³ âèùî¿ îñâ³òè çàñîáàìè ³íôîðìàö³éíèõ òåõíîëîã³é.	- уміння та навички моделювати альтернативні педагогічні ситуації відповідно до освітніх цілей та задач; - система умінь та навичок з використання інформаційних технологій щодо проектування програм з певних курсів навчання; - наявність комплексу умінь та навичок створювати програмні продукти відповідно до освітнього процесу, а також адаптувати, удосконалювати та вбудовувати програмні продукти, початково призначенні для іншої мети; - спроможність аналізувати дані проведених досліджень, проектів із використанням сучасних програмних продуктів.	Сучасні інформаційні технології в освіті і науці
- çäàòí³ñòü ïëàíóâàííÿ íàóêîâîãî äîñë³äæåííÿ íà îñíîâ³ ñó÷àñíèõ âèìîã;	- вміння та навички щодо підготовки наукового	Методи наукових

- ñïðîìîæí³ñòü â³äïîâ³äí äî ñïåöèô³êè íàóêîâîãî äîñë³äæåííÿ îáèðàòè ñèòóàö³þ ì³æîä³â òà ³íòðóìåíòàð³þ; - ãîòîâí³ñòü âèêîðèñòàííÿ íàóêîâîãî íàóêîâèõ ì³æîäèê òà ³íôîðìàö³éíèõ òåõíîëîã³é, ùî â³äïîâ³äàþòü äî ³íôîðìàö³éíî-óïðàâëÿþ÷èõ ñèñòåì òà òåõíîëîã³é; - êîìïåòåíò³ñòü ïðîâîäèòè ðåçóëüòàòè äîñë³äæåííÿ òà îá´ðóíòóâàòè íàóêîâå çíà÷åííÿ òà ïîòåíö³éí³ íàñë³äêè î÷³êóâàíèõ ðåçóëüòàò³â.	дослідження, ураховуючи теоретико-методологічні основи програми дослідження; - досвід визначення доцільних кількісних і якісних методів збору інформації та емпіричних даних відповідно до вимог організації науково-педагогічних досліджень, професійна рефлексія під час відбору, структурування і методичного осмислення змісту науково-педагогічних досліджень і дослідницької діяльності; - система вмінь та навичок визначати і вирішувати завдання по дослідженню надійності і безпеки проектів на найсучаснішому рівні; - вміння та навички формування гіпотетичних припущень, практичних рекомендацій щодо здійснення дослідження.	досліджень та планування експерименту
- çäàòí³ñòü äî òâîð÷î¿ âçàºìîä³¿ â ñèñòåì³ âèùî¿ îñâ³òè; - çäàòí³ñòü äî îðãàí³çàö³¿ ñïî³ëêóâàííÿ ç³ ñòóäåíòàìè â íàâ÷àëüíèé ³ ïîçàíàâ÷àëüíèé ÷àñ, çàñòîñóâàííÿ ìåòîä³â îðãàí³çàö³¿ ïåäàãîã³÷íîãî âïëèâó íà ñòóäåíò³â; - çäàòí³ñòü òðàíñôîðìóâàòè çì³ñò îá'ºêòèâíîãî îñâ³òíüîãî ïðîöåñó â êîíêðåòí³ ïåäàãîã³÷í³ çàäà÷³; - çíàííÿ òåõíîëîã³¿ òðåí³íãó ñïî³ëêóâàííÿ ñåíñèòèâíîñò³, ðîçâèòêó êðåàòèâíîñò³; - çäàòí³ñòü çä³éñíþâàòè ïåäàãîã³÷íèé àíàë³ç ôîðì ³ çàñîá³â íàâ÷àííÿ ó íàâ÷àëüíîìó çàêëàä³ ç ïîçèö³é ðåàë³çàö³¿, â íèõ ïðèíöèï³â âèõîâàííÿ; - ñïðîìîæí³ñòü âèä³ëÿòè ³ âñòàíîâëþâàòè âçàºìîçâ'ÿçêè ì³æ ñêëàäîâèì³ ³ ôàêòîðàìè îñâ³òíüîãî ïðîöåñó, òà ðåàë³çîâóâàòè ¿õ; - çäàòí³ñòü âðàõîâóâàòè é îö³íþâàòè ðåçóëüòàòè ïåäàãîã³÷íî¿ ä³ÿëüíîñò³.	- наявність інтегрованих знань з педагогіки, педагогічної майстерності, освітніх технологій; - знання чинників психологічної готовності до науково-педагогічної діяльності у вищій школі, оптимізації самовизначення майбутнього викладача, його адаптації до умов ВНЗ, педагогічного колективу та взаємодії з аудиторією; - уміння здійснювати діагностику результатів освітнього процесу у вищій школі, застосовувати індивідуальний підхід до вибору засобів розвитку суб'єктів взаємодії; - уміння визначати психологічні детермінанти формування педагогічної культури та етики викладача вищого навчального закладу, вагомість іміджу викладача та його впливу на формування особистості майбутнього фахівця вищої кваліфікації; - навички формування індивідуального стилю науково-педагогічної діяльності, професійного педагогічного	Педагогіка та психологія вищої школи

	спілкування.	
II. Öèêë äèñöèïë³í çà ñïåö³àëüí³ñòþ (231 Ñîö³àëüíà ðîáîòà)		
- çäàòí³ñòü âèêîðèñòîâóâàòè ñó÷àñí³ ïåðåäîâ³ êîíöåïöóàëüí³ çíàííÿ òà ìåòîäîëîã³÷íèé ïîòåíö³àë â ãàëóç³ ñîö³àëüíî¿ íàóêîâî-äîñë³äíèöüêî¿ òà/àáî ïðîôåñ³éíî¿ ä³ÿëüíîñò³ ³ íà ìåæ³ ïðåäìåòíèõ ãàëóçåé çíàíü; - óì³ííÿ âåñòè íàóêîâó äèñêóñ³þ ³ç ñóñï³ëüíî¿, ïðîáëåìàòèêè; - çäàòí³ñòü ðåôåðóâàòè àíãëîìîâí³ ïðàö³ ñîö³àëüíîãî ñïðÿìóâàííÿ ³ ðîáèòè ïðåçåíòàö³þ ðåçóëüòàò³â íàóêîâèõ äîñë³äæåíü àíãë³éñüêîþ ìîâîþ.	- соціальнаграмотність - знання наукових концепцій та парадигм сучасного соціального знання - знання праць провідних зарубіжних вчених, наукові школи та фундаментальні праці у галузі дослідження; - уявлення про сучасні підходи, методики соціальних досліджень; загальнонаукові та спеціальні методи досліджень; володіння основами дослідницької діяльності.	Сучасні концепції теорії та практики соціальної роботи
здатність формулювати наукову проблему, робочі гіпотези досліджуваної проблеми, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики; - здатність розуміти проблеми, виділяти сутність та основні етапи проведення наукових досліджень у сфері соціальних наук; - здатність з нових дослідницьких позицій формулювати загальну методологічну базу власного наукового дослідження, усвідомлювати його актуальність, мету і значення для розвитку інших галузей науки, суспільно-політичного життя, соціально значущої діяльності.	уміння працювати з джерелами наукової інформації, визначати основні етапи наукової діяльності, розробляти алгоритм наукового дослідження; - уміння організовувати та проводити наукові дослідження із соціальної проблематики; - знання і використання на практиці основних концепцій методології соціальних наук та уміння використовувати методи наукових досліджень у сфері соціальних досліджень; - здатність визначати основні поняття та категорії наукової методології соціальних досліджень; - уміння ініціювати, організовувати та проводити комплексні дослідження в галузі науково-дослідницької та інноваційної діяльності, які приводять до отримання нових соціальних знань.	Методологія дисертаційного дослідження і підготовки дисертаційної роботи в галузі соціальних наук
- здатність грамотно визначати типологію суспільств, спільнот, груп, використовуючи соціологічні підходи. - здатність аналізувати групові процеси і цілеспрямовано впливати на них. - здатність грамотно визначати і знімати	- уміння визначати проблеми соціалізації особистості в умовах ринкових відносин; - пізнати природу соціальних конфліктів і знаходити способи їх вирішення, використовувати інструмент соціального дослідження для ефективного формування трудової мо-	Кількісні методи обробки та аналізу соціальної інформації

протиріччя в системі соціальної стратифікації, в діяльності соціальних інститутів; - здатність розробляти програму соціологічного дослідження. - здатність обирати найбільш прийнятні методи збору первинної інформації для проведення соціологічного дослідження. - здатність грамотно використовувати інструменти соціології для пізнання і вирішення найбільш актуальних проблем соціальної реальності	тивації в межах організації; - обирати найбільш прийнятні методи збору первинної інформації для проведення соціального дослідження та грамотно використовувати інструменти соціології для пізнання і вирішення найбільш актуальних проблем соціальної реальності	
III. Цикл дисциплін вільного вибору аспіранта		
- çäàòí³ñòü âèêîíóâàòè ñó÷àñí³ äiñë³äæåíîÿ â îáëàñò³ óïðàâë³íÿ ïðîåêòàìè òà äiñÿãàòè íàóêîâèõ ðåçóëüòàò³â, ÿê³ ñòâîðþþòü íîâ³ çíàííÿ, ³ç çâåðòàíÿì óâàãè äî àêòóàëüíèõ çàäà÷\ïðîáëåì òà âèêîðèñòàííÿì íîâ³òí³õ íàóêîâèõ ìåòîä³â; - здатність методологічно та технологічно грамотно здійснювати наукове дослідження, інтерпретувати його результати; - çäàòí³ñòü ïðèéíÿòòÿ óïðàâë³íüêèõ ð³øåíü íà îñíîâ³ òåõíîëîã³é ïðîãðàìíîãî çàáåçïå÷åíîÿ ìåíåäæìåíòó íà íàéñó÷àñí³øîìó ð³âí³; - çäàòí³ñòü áðàòè ó÷àñòü ó îðãàí³çàö³¿ ðîáîòè êàôåäðè, ôàêóëüòåòó, óí³âåðñèòåòó, çíàòè òà ðîçóì³òè ïðèíöèïè îðãàí³çàö³¿ ðîáîòè íàóêîâî-äiñë³äíîãî ñåêòîðó (ëàáîðàòîð³¿), íàóêîâî-äiñë³äíî¿ òåìè çà ïðîô³ëåì íàâ÷àííÿ (ðîçïîä³ë ôóíêö³îíàëüíèõ îáîâ'ÿçê³â, òåõí³÷íå çàáåçïå÷åííÿ ÍÄÐ, ì³ñöå íàóêîâî-äiñë³äíîãî ñåêòîðó/ëàáîðàòîð³¿ ó ñèñòåì³ íàóêîâî¿ ðîáîòè êàôåäðè ñòðóêòóðíèõ ï³äðîçä³ë³â âèøó,ôàêóëüòåòó òà óí³âåðñèòåòó òîùî).	- досвід щодо організації проекти та програми на основі синтетичного, аналітичного підходів в управлінні проектами на сучасному рівні; - система вмінь та навичок розробки та впровадження дослідницьких проектів, «start-up»; - доцільність використання знань, вмінь та навичок щодо ефективної організації та здійснення наукового дослідження з урахуванням інновацій в освіті та техніці; - знання основ управління науково-дослідним сектором/лабораторією, основи управління науково-дослідною роботою кафедри, факультету й університету (план роботи, регламент, індикатори); - уміння формувати команду дослідників для вирішення локальної задачі (проведення експерименту, збору інформації, підготовки пропозицій); вміння планувати і ефективно використовувати час у науковій та педагогічній діяльності	Методологія управління проектами та програмами (дисципліна вільного вибору аспіранта)
- базові уявлення про наукову мову як комунікативний	- наявність знань про наукову мову як комунікативний феномен,	Методика роботи з

феномен; - сучасні уявлення про мовну структуру наукового стилю за рівнями; - базові уявлення про рівень розвитку сучасної української літературної мови, про науковий стиль як важливу форму втілення наукової інформації, про вплив науково-професійної діяльності на розбудову національної словникової бази, про функційне навантаження конкретних терміносистем; - базові уявлення про лексичні, граматичні і словотвірні норми у структурі сучасного наукового тексту; володіння методами аналізу наукового тексту з погляду нормативності; - володіння основами й технікою наукового редагування, саморедагування, перекладання наукових праць; - володіння мовностилістичними ресурсами української літературної мови в аспекті наукового тексту; - здатність використовувати основні засоби кодифікації (словники, довідники) у процесі створення наукового тексту; - здатність створювати нормативні наукові тексти зі спеціальності, складати відгуки й рецензії на наукові роботи; - здатність правильно використовувати й оформлювати цитати, здатність редагувати науковий текст - здатність трансформувати створений автором писемний науковий текст у його усно-інформативний різновид, пристосований до сприймання в аудиторії.	про мовну структуру наукового стилю за рівнями; - наявність системи знань про рівень розвитку сучасної української літературної мови, про науковий стиль як важливу форму втілення наукової інформації, про вплив науково-професійної діяльності на розбудову національної словникової бази, про функційне навантаження конкретних терміносистем; - наявність системи знань про лексичні, граматичні і словотвірні норми у структурі сучасного наукового тексту й уміння та навички їх застосовувати у власному науковому тексті; - практичний досвід володіння методами аналізу наукового тексту з погляду нормативності; - уміння й навички застосовувати основи й техніку наукового редагування, саморедагування, перекладання наукових праць; - практичний досвід володіння мовностилістичними ресурсами української літературної мови в аспекті наукового тексту; - уміння й навички використовувати основні засоби кодифікації (словники, довідники) у процесі створення наукового тексту; - практичний досвід створювати нормативні наукові тексти зі спеціальності, складати відгуки й рецензії на наукові роботи; - уміння й навички правильно використовувати й оформлювати безпосередні й опосередковані цитати, редагувати науковий текст; - практичний досвід транс-формувати створений автором писемний науковий текст у його усно-інформативний різновид, пристосований до сприймання в аудиторії.	науковим текстом (дисципліна вільного вибору аспіранта)
- базові знання з англійської мови, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації	- здатність до письмової й усної комунікації іноземною мовою; володіння методами наукового	Іноземна мова (дисципліна вільного вибору

творчої особистості, вміння використовувати ці знання в професійній науково-дослідної діяльності; - здатність використовувати професійно-профільовані знання і практичні навички в процесі опрацювання наукової та методичної літератури на іноземній мові; - володіння комунікативними стратегіями і тактиками, мовленнєвими нормами, вміння адекватно використовувати їх при вирішенні фахових завдань; - володіння навичками кваліфікованого аналізу, коментування, реферування, анотування і узагальнення результатів наукових досліджень на іноземній мові, - здатність до продукування, реферування, редагування і анотування іноземною мовою всіх типів текстів художнього, наукового, офіційно-ділового та публіцистичного стилю.	аналізу й структурування мовного матеріалу, навичками іншомовної комунікативної компетенції, її складовими (лінгвістичною, дискурсивною, соціокультурною, лінгвокраїнознавчою); - набуття знань, умінь і навичок усного й письмового спілкування іноземною мовою, що ґрунтується на лінгво-культуро-творчому принципі, на володінні стилістичними і мовленнєвими нормами; - знання норм мовленнєвого етикету та вміння ними послуговуватися в різних ситуаціях спілкування; - здатність використовувати професійно-профільовані знання й практичні навички та адаптувати їх до суміжних дисциплін у науковій і дослідницькій діяльності; - знання наукової термінології з різних гуманітарних дисциплін; володіння навичками редагування і коригування різножанрових текстів на іноземній мові.	аспіранта)
- здатність виділяти морально-етичні і професійні принципи соціальної роботи з асоціальними сім’ями та девіантними дітьми. - особливості спілкування з девіантними дітьми та ресурси соціальної діяльності у роботі з ними. - уміння розрізняти систему підготовки професійних кадрів та волонтерів до роботи з асоціальними сім’ями. Соціальна робота по реабілітації підлітків та молоді з девіантною поведінкою. - здатність визначати проблеми девіантної поведінки підлітків та молоді. Форми прояву девіантності.	- знання теоретичних та методичних засади соціальної роботи з асоціальними сім’ями та девіантними дітьми. - знання асоціальної сім’ї як об’єкта соціальної роботи, груп ризику як соціально-демографічна категорія. Вікові та соціально-психологічні особливості девіантних дітей. - ïðîáëåìà ðîçóóâàíè ñèñòåìè ñëóæá ñîö³àëüíî¿ ðîáîòè ç àñîö³àëüíèìè ñ³ì’ÿìè. êðèòåð¿ åôåêòèâíîñò³ íàäàííÿ ñîö³àëüíèõ ïîñëóã àñîö³àëüíèì ñ³ì’ÿì. . çíàòè ðèíöèïè ñîö³àëüíî¿ ðåàá³ë³òàö³¿. Ôóíêö³¿ ñîö³àëüíî¿ ðåàá³ë³òàö³¿. Çì³ñò ñîö³àëüíî¿ êîðåêö³¿ äåâ³àíòíî¿ ïîâåä³íêè ï³äë³òê³â òà ìîëîä³. Åòàïè ñîö³àëüíî¿ ðîáîòè ç ï³äë³òêàìè òà ìîëîäþ, ñòèëüíèì äî äåâ³àíòíî¿ ïîâåä³íêè: ä³àãíîñ òè÷íèé	Соціальна робота з асоціальними сім’ями і дітьми з девіантною поведінкою (дисципліна вільного вибору аспіранта)

Поняття „соціальна реабілатація” підлітків та молоді з девіантною поведінкою. (його форми і методи); реалізації соціально-реабілітаційної програми (його напрями, форми і методи).		
- здатність сприяти становленню сучасного висококваліфікованого фахівця соціальної роботи, на підставі вивчення соціальної роботи із сім’ями як специфічного соціального явища.; - формувати й розвивати знання студентів з соціальної роботи з сім’ями, навчити їх аналізувати проблеми сучасної сім’ї ; - здатність виробити навички самостійного аналізу соціальних явищ, сприяти розвитку в майбутніх соціологів культури, професійних й особистих якостей.	- уміння застосовувати отримані формувати переконання та ціннісні орієнтації студентів відповідно до ідеалів гуманізму, демократії, соціальної справедливості, поваги до особистості, - уміння виховувати активну громадську позицію, сприяти усвідомленню ролі та значення діяльності фахівця із соціальної роботи в становленні Української держави; - знання при оцінюванні конкретної ситуації, сприяти оволодінню уміннями та навичками, які потрібні у професійній діяльності;	Соціально-педагогічна робота із сім’ями і дітьми (дисципліна вільного вибору аспіранта)
-здатність використовувати знання про садки, дитячі садки, ясла-садки компенсуючого типу, будинки дитини, дитячі будинки інтернатного типу, ясла-садки сімейного типу, ясла-садки комбінованого типу, центри розвитку дитини тощо. - знати типи загальноосвітнього навчального закладу І, ІІ, ІІІ ступенів:середня загальноосвітня школа, вечірня (змінна) школа,	- уміння визначати мету, завдання, функції та принципи діяльності соціально-психологічної служби. Посадові обов’язки соціального працівника в закладах освіти. -розпізнавати кваліфікаційні вимоги до соціального працівника. -знати умови взаємодії соціального працівника в закладі освіти з директором, заступником директора з виховної роботи, практичним психологом, вчителями,	Соціальна робота в навчальних закладах (дисципліна вільного вибору аспіранта)

спеціалізована школа (школа-інтернат), гімназія, ліцей, колегіум, загальноосвітня санаторна школа (школа-інтернат), школа соціальної реабілітації тощо. -здатність розрізняти навчальні заклади додаткової освіти дітей: палаци, будинки, центри дитячої, юнацької творчості; школи мистецтв, естетичного виховання; клуби; студії; дитячі оздоровчо-освітні табори тощо. Характеристика соціально-психологічної служби системи освіти України. Функції соціально-педагогічної роботи фахівця закладу освіти.	класними керівниками, педагогом-організатором, логопедом (дефектологом), лікарем (медсестрою).	
- здатність аналізувати процеси виникнення, історичного розвитку та сучасний стан вітчизняної пенітенціарної системи як державно-правового інституту, напрями його реформування; - здатність порівнювати Міжнародно-правові стандарти поводження із засудженими з основними напрямками сучасної пенітенціарної політики в України; - використовувати різні технології соціальної роботи з різними категоріями засуджених та особами, які звільняються з місць позбавлення волі.	- знання основних етапів розвитку вітчизняної пенітенціарної системи як державно-правового інституту, - теоретичні основи діяльності пенітенціарної системи й напрямки сучасної пенітенціарної політики України; - теоретичні основи практики та технологій соціальної роботи в закладах пенітенціарної системи України.	Соціальна робота в пенітенціарних установах (дисципліна вільного вибору аспіранта)
IV. Цикл дисциплін вільного вибору аспіранта		
- здатність управляти, формулювати, розв'язувати педагогічні задачі та організовувати навчальний процес як взаємодію та співробітництво; - здатність організовувати	- практичний досвід аспірантів зі шляхів організації освітнього процесу у вищих закладах освіти I-IV рівня акредитації різними формами організації навчання та виховання; - уміння планувати навчальну й	Аспірантська практика

основні форми навчання у вищій школі, застосовувати сучасні технології і методи, користуватися сучасними інформаційними засобами; - здатність розробляти навчально-методичні матеріали, призначені для фахової підготовки, професійно спілкуватися зі студентською аудиторією, виконувати професійні завдання та обов'язки інноваційного характеру у якості асистента чи викладача; - здатність застосовувати професійно профільовані знання в галузі загальноосвітніх дисциплін у процесі розв'язання професійних задач;	виховну роботу, здійснювати індивідуальну програму навчання та виховання студента; - уміння відбирати, аналізувати й синтезувати навчальний програмовий матеріал, здійснювати дидактичну переробку складного матеріалу і розробляти навчально-методичні матеріали; - поглиблення та закріплення навичок щодо організації наукових соціальних досліджень і оволодіння навичками кваліфікованого наукового дискутування; - дослідницькі уміння та навички, необхідні для практичного застосування новітніх наукових досягнень у професійній діяльності та самостійній науково-дослідній роботі.	

Гарант освітньо-наукової програми,
керівник проектної групи,
доктор соціологічних наук, професор І.В. Шапошникова